

JULKAISU

Antti Mykkänen

**Valtuutettujen ilmapuntari 2017 –
kunnat, maakunnat ja yhteistyö**

Valtuutettujen ilmapuntari 2017 - kunnat, maakunnat ja yhteistyö

Antti Mykkänen

Valtuutettujen ilmapuntari 2017 - Kunnat, maakunnat ja yhteistyö

KAKS – Kunnallisan kehittämissäätiö

Kunnallisan kehittämissäätiön Julkaisu
2017

Sisällys

Johdanto.....	1
1 Oman kunnan ja maakunnan tulevaisuus.....	2
1.1 Valtuutetut: kunnan elinvoimaisuuden kehittäminen on kunnan tärkein tehtävä, palvelujen tuottaminen listan viimeisenä	2
1.2 Valtuutetut uskovat oman kunnan paranevaan kehitykseen – optimistisimpia ovat vihreiden valtuutetut	9
1.3 Kokoomuksen ja Keskustan valtuutetut uskovat vahvimmin maakuntiensa tulevaisuuteen.....	12
2 Sote- ja maakuntauudistus ja kunnat	16
2.1 Puolet valtuutetuista tuntee sote-maakuntauudistuksen hyvin	16
2.2 Valtuutettujen enemmistö: kunnan asema heikkenee sote-, maakuntauudistuksen johdosta	18
2.3 Valtuutetut: palvelujen yhdenvertaisuuden ja saatavuuden parantaminen ovat tärkein sote-uudistuksen tavoite.....	21
2.4 Yli puolet valtuutetuista suhtautuu myönteisesti siihen, että palveluja tuottavat julkiset, yksityiset ja kolmannen sektorin toimijat	24
3 Kunnan ja maakunnan tuleva yhteistyö sekä maakuntien rahoitus.....	29
3.1 Puolet valtuutetuista kannattaa maakuntaveroa	29
3.2 Valtuutetut: hyvinvointi, terveys ja elinvoima tärkeimmät kunnan ja maakunnan yhteistyöalueet.....	31
3.3 Valtuutetut: kuntien ja maakuntien yhteistyö hoidettava sekä lainsäädännöllä sekä että kuntien ja maakuntien itse vapaasti päättäen ...	40
4 Maakuntavaaleihin osallistuminen.....	40
4.1 Seitsemän kymmenestä valtuutetusta uskoo, että omasta kunnasta saadaan maakuntavaltuutettu (kys 11).....	43
4.2 Noin 2500 valtuutettua on lähdössä ehdokkaaksi maakuntavaaleihin – Vasemmistoliiton valtuutetut innokkaimpia, Keskustan nihkeimpiä (kys 12)	45
5 Kyselyn toteutus	49

Johdanto

KAKS – Kunnallissalan kehittämissäätiö teki sähköpostitse kyselytutkimuksen keväällä valituille uusille kaupunkien ja kuntien valtuutetuille. Kyselyn tarkoituksena oli selvittää valtuutettujen näkemyksiä omien kuntiensä ja maakuntiensä tulevaisuudesta sekä kuntien ja uusien maakuntien yhteistyöstä ja sen organisoimisen tavoista. Myös maakuntavaaleista kysyttiin.

Kysely lähetettiin 7902 valtuutetulle 24.5-12.6.2017. Kyselyyn vastasi 1745 valtuutettua. Vastausprosentti on 22. Kaikista valtuutetuista (8999) vastausprosentti on 19. Vastanneet olivat edustava joukko suhteutettuna valtuutettujen kokonaismäärään maakunnittain ja puolueittain. RKP:n valtuutetuilla on pieni aliedustus. Kysely tehtiin suomenkielisenä. Tutkimuksen virhemarginaali on kaksi prosenttiyksikköä suuntaansa. Raportin kirjoitti säätiön asiamies, VTM Antti Mykkänen.

Tiivistys

Valtuutetut pitävät kunnan tärkeimpänä tehtävänä elinvoiman kehittämistä. Palvelujen tuottaminen ei ole kärkisijoilla. Valtaosa valtuutetuista uskoo oman kunnan tulevan kehityksen paranevan nykyisestä. Oman maakunnan nykyistä parempaan kehitykseen uskoo vajaa puolet.

Puolet valtuutetuista tuntee sote- ja maakuntauudistuksen hyvin. Valtaosa arvelee oman kunnan aseman heikkenevän uudistuksen myötä. Uudistuksen tärkeimpänä tavoitteena pidetään palvelujen yhdenvertaisuuden ja saatavuuden parantamista. Pidetään hyvänä, että on useita palvelun tuottajia, julkinen sektori, yritykset ja järjestöt.

Hyvinvointi, terveys ja elinvoima ovat valtuutettujen mielestä tärkeimmät kunnan ja maakunnan yhteistyöalueet. Kuntien ja maakuntien yhteistyö on hoidettava sekä lainsäädännöllä sekä että kuntien ja maakuntien itse vapaasti päättäen. Enemmistö valtuutetuista kannattaa maakuntaveron käyttöä jollakin tapaa tehtävien rahoituskanavana.

Valtaosa uskoo, että omasta kunnasta saadaan edustaja maakuntavaltuustoon. Noin 2500 valtuutettua on todennäköisesti tai varmasti lähdössä ehdolle maakuntavaaleihin.

1 Oman kunnan ja maakunnan tulevaisuus

1.1 Valtuutetut: kunnan elinvoimaisuuden kehittäminen on kunnan tärkein tehtävä, palvelujen tuottaminen listan viimeisenä

Käytännössä kaikki valtuutetut (99 %) pitävät kunnan elinvoimaisuuden kehittämistä tärkeimpänä edistettävänä asiana omassa kunnassaan. Puolueittainkin asiasta oltiin hyvin yksimielisiä. Kaikkien puolueiden valtuutettujen enemmistö piti asiaa jopa erittäin tärkeänä. Vaihteluväli oli vasemmistoliiton kahdesta valtuutetusta kolmesta (66 %) kokoomuksen reiluun yhdeksään valtuutettuun kymmenestä (93 %). Kun erittäin tärkeänä pitämisen kanssa yhteen summataan tärkeänä pitäminen, oli vaihteluväli 97 ja 100 prosentin välillä.

Alueittainkaan eroja ei syntynyt. Kymmenessä maakunnassa käytännössä kaikki (99-100%) pitivät elinvoiman kehittämistä vähintään tärkeänä kunnan kehittämiskohteena. Muutkaan taustamuuttajat, kuten ikä, sukupuoli ja koulutustausta eivät tuoneet hajontaa.

Noin yhdeksän kymmenestä pitää tärkeänä kunnan henkisen ilmapiirin kehittämistä (93 %). Niistä joilla on mielipide asiaan, vain yksi prosentti ei pitänyt henkisen ilmapiirin kehittämistä kovinkaan tärkeänä. Puolueittain tarkastellen asiasta oltiin yksimielisiä, eroja ei käytännössä niiden valtuutettujen välillä ollut, joilla oli mielipide asiaan. Tärkeänä asiaa pitivät vähintään yhdeksän kymmenestä. Päinvastaista mieltä oli vaivaiset 2 prosenttia SDP:n, kokoomuksen ja perussuomalaisten valtuutetuista. Muissa puolueissa luku oli vielä pienempi.

Maakunnittain tarkastellen eroja ei käytännössä tässäkään asiassa syntynyt. Merkittävimmät pienet poikkeamat tulivat niissä maakunnissa, joissa valtuutetut eivät osanneet sanoa näkemystä asiaan, kuten Etelä-Karjalassa (15 % ei osannut sanoa), Kainuussa (12 %) ja Pirkanmaalla (11 %). Muillakaan taustamuuttujilla eroja ei tullut pl. ikä. Alle 30 -vuotiaista 86 prosenttia piti henkisen ilmapiirin kehittämistä tärkeänä.

Yhteisöllisyyden ylläpitämistä kunnassa piti tärkeänä yhdeksän kymmenestä (92 %). Puolueittain tarkastellen tässäkään asiassa ei tullut merkittäviä eroja. Perussuomalaisia (85 %) lukuun ottamatta kaikkien puolueiden valtuutetuista vähintään yhdeksän kymmenestä (91-96 %) piti yhteisöllisyyden ylläpitämistä tärkeänä. Mielipiteen asiaan muodostaneista, jotka vastasivat muuta kuin "ei osaa sanoa", kaikissa puolueissa lähes kaikki (98-100 %) pitivät yhteisöllisyyden ylläpitämistä tärkeänä.

Maakunnittain oli sama linja. Eroja ei ollut. Ainostaan Etelä-Karjalassa (14 %) ja Kainuussa (10 %) ”ei osaa sanoa” vastanneiden määrä tiputti yhteisöllisyyden ylläpitämisen tärkeyden kunnassa 90 prosentin tasolle.

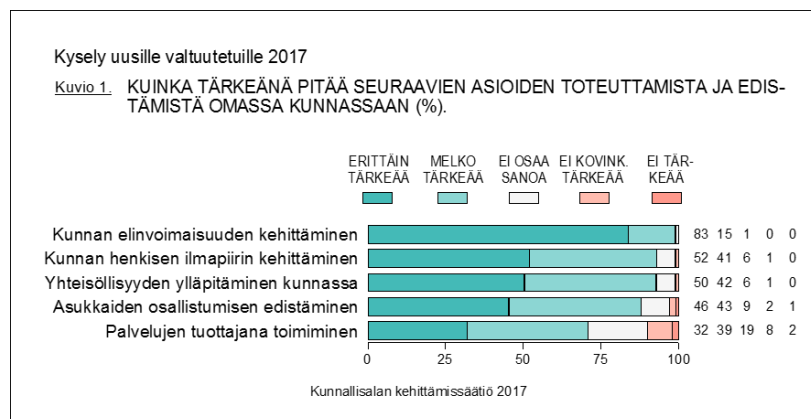
Asukkaiden osallistumisen edistämistä (89 %) kunnassa piti tärkeänä yhdeksän kymmenestä. Tärkeintä asukkaiden osallistumisen edistäminen oli vasemmistoliiton (98 %), sekä vihreiden (96 %) valtuutetuille. Hieman vähäisempää kiinnostus oli kokoomuksen (80 %), RKP:n (86 %) ja perussuomalaisten (86 %) valtuutetuilla. Muiden puolueiden valtuutetuista noin yhdeksän kymmenestä (88 – 91 %) piti asiaa tärkeänä.

Tärkeimpänä asiakkaiden osallisuuden edistämistä pidettiin Pohjois-Karjalassa (95 %), Kainuussa (94 %) ja Keski-Pohjanmaalla (94 %). Vähiten tärkeänä, mutta korkealla luvulla, asiaa pidettiin Varsinais-Suomessa (82 %), Satakunnassa (83 %) ja Kymenlaaksossa (84 %). Naisten ja miesten välillä asiassa oli pieni ero. Naisista kuusi kymmenestä (59 %) ja miehistä vain joka kolmas (36 %) piti asiaa erittäin tärkeänä.

Palvelujen tuottajana toimimista piti tärkeänä seitsemän kymmenestä (71 %) valtuutetusta. Kunnan tärkeimmäksi tehtäväksi on mielletty usein palvelujen tuottaminen. Valtuutettujen listalla se oli viidestä tehtävästä viimeisenä tärkeydessä.

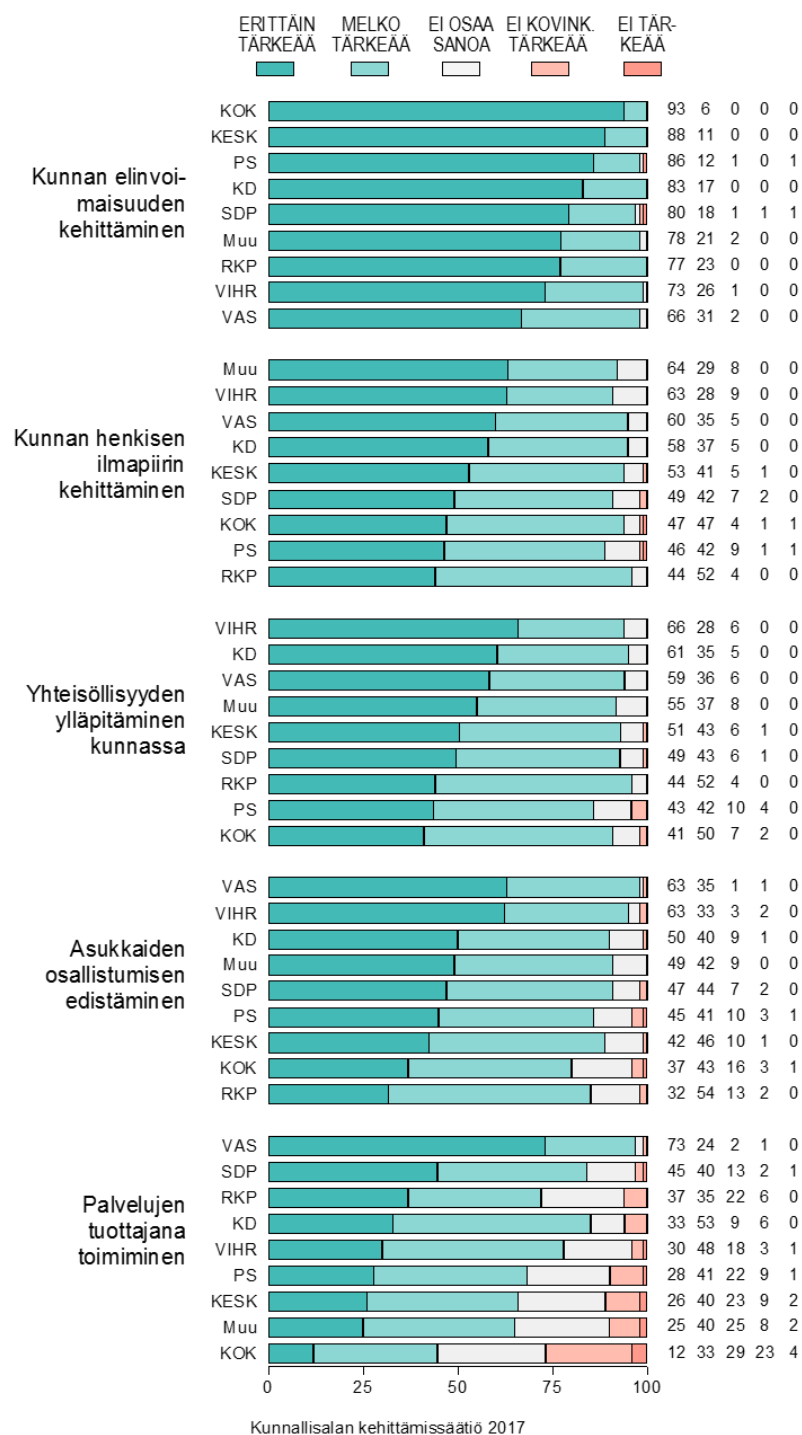
Vasemmisto-oikeisto –jana näkyi jonkin verran siinä, kuinka tärkeäksi kunnan palvelujen tuottaminen nähtiin. Vasemmistoliiton valtuutetuista lähes kaikki (97 %) pitivät sitä erittäin tai melko tärkeänä. SDP:n (85 %), kristillisdemokraattien (86 %), ja vihreiden (78 %) valtuutetuista myös ylivoimainen valtaosa korosti kunnan palvelujen tuottamisen tärkeyttä. Sen sijaan kokoomuksen valtuutetuista vain alle puolet (45 %) oli samaa mieltä. Keskustan (66 %) ja perussuomalaisten (69 %) valtuutetuista kaksi kolmesta piti sitä tärkeänä.

Maakunnista tärkeimpänä kuntien palvelujen tuottamista pitivät Pohjanmaa (83 %) ja Pohjois-Karjala (82 %). Vähäisintä merkitys oli Kanta-Hämeessä (63 %), Etelä-Pohjanmaalla (64 %) ja Etelä-Karjalassa (65 %). Naisista kahdeksan kymmenestä (79 %) ja miehistä kaksi kolmesta (65 %) piti tärkeänä, että kunta tuottaa palveluja.

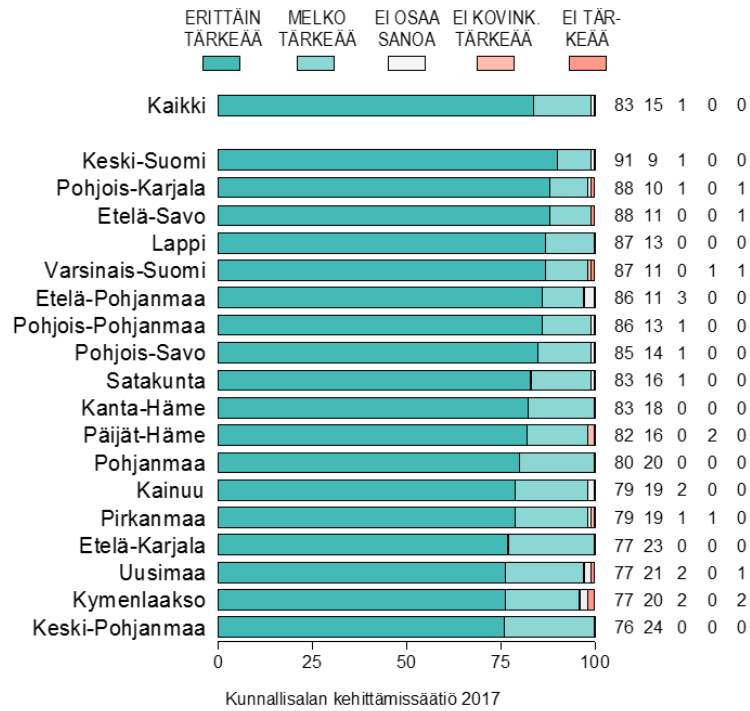
Kysely uusille valtuutetuille 2017

Kuvio 1e. KUINKA TÄRKEÄNÄ PITÄÄ SEURAAVIEN ASIOIDEN TOTEUTTAMISTA KUNNASSA (%).

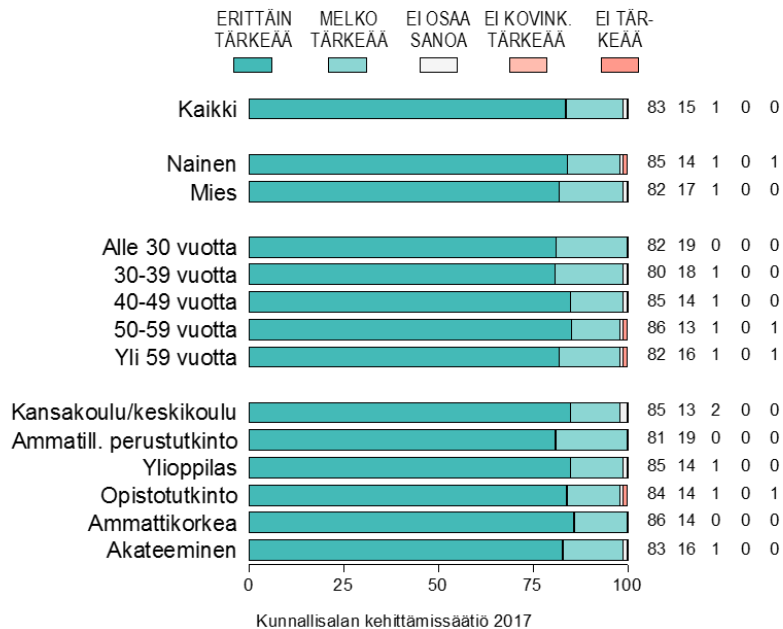
Kysely uusille valtuutetuille 2017

Kuvio 1-1m. KUINKA TÄRKEÄNÄ PITÄÄ TOTEUTTAMISTA KUNNASSA:
KUNNAN ELINVOIMAISUUDEN KEHITTÄMINEN (%).

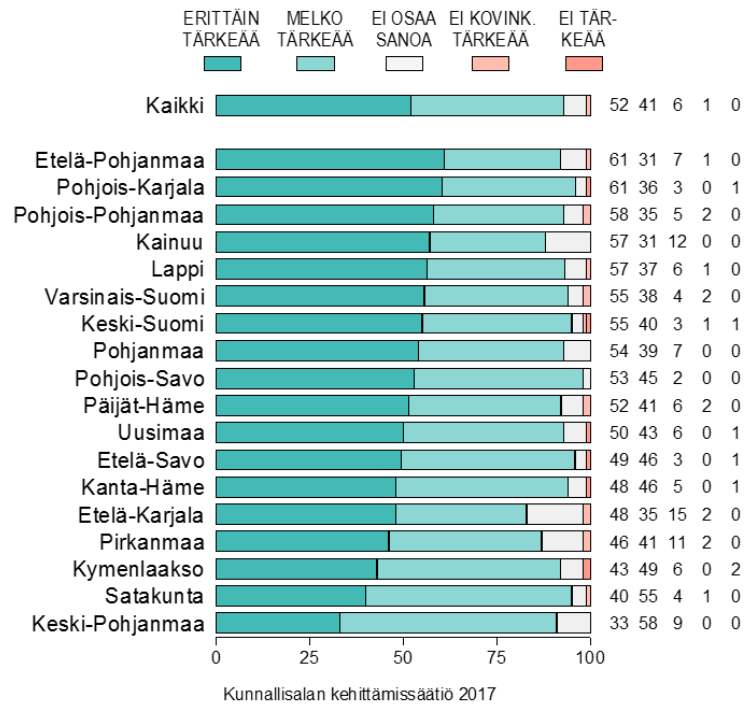
Kysely uusille valtuutetuille 2017

Kuvio 1-1s. KUINKA TÄRKEÄNÄ PITÄÄ TOTEUTTAMISTA KUNNASSA:
KUNNAN ELINVOIMAISUUDEN KEHITTÄMINEN (%).

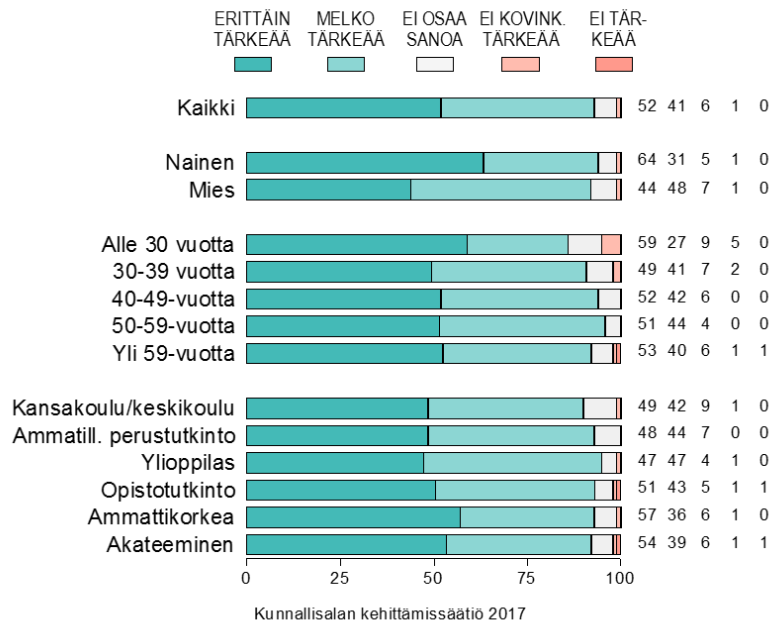
Kysely uusille valtuutetuille 2017

Kuvio 1-2m. KUINKA TÄRKEÄNÄ PITÄÄ TOTEUTTAMISTA KUNNASSA:
KUNNAN HENKISEN ILMAPIIRIN KEHITTÄMINEN (%).

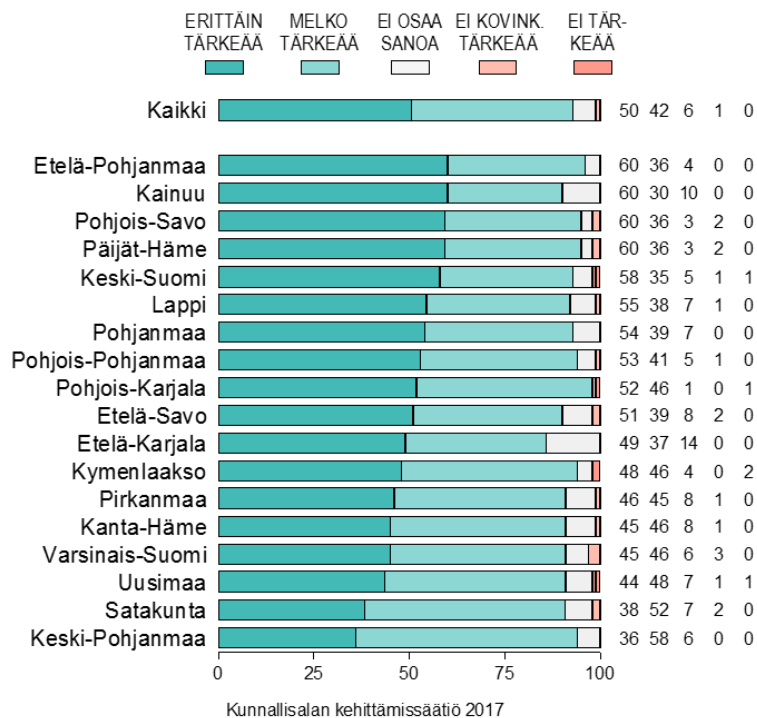
Kysely uusille valtuutetuille 2017

Kuvio 1-2s. KUINKA TÄRKEÄNÄ PITÄÄ TOTEUTTAMISTA KUNNASSA:
KUNNAN HENKISEN ILMAPIIRIN KEHITTÄMINEN (%).

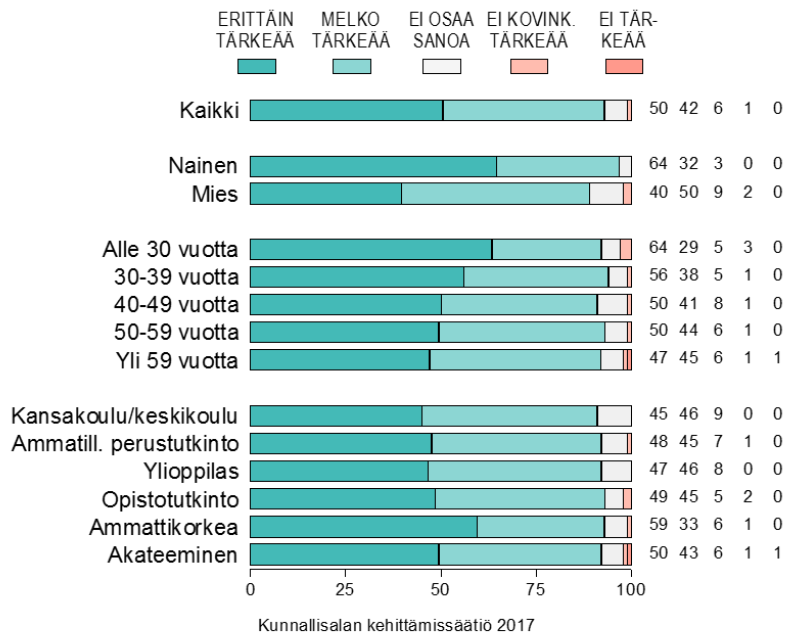
Kysely uusille valtuutetuille 2017

Kuvio 1-3m. KUINKA TÄRKEÄNÄ PITÄÄ TOTEUTTAMISTA KUNNASSA: YHTEISÖLLISYYDEN YLLÄPITÄMINEN KUNNASSA (%).

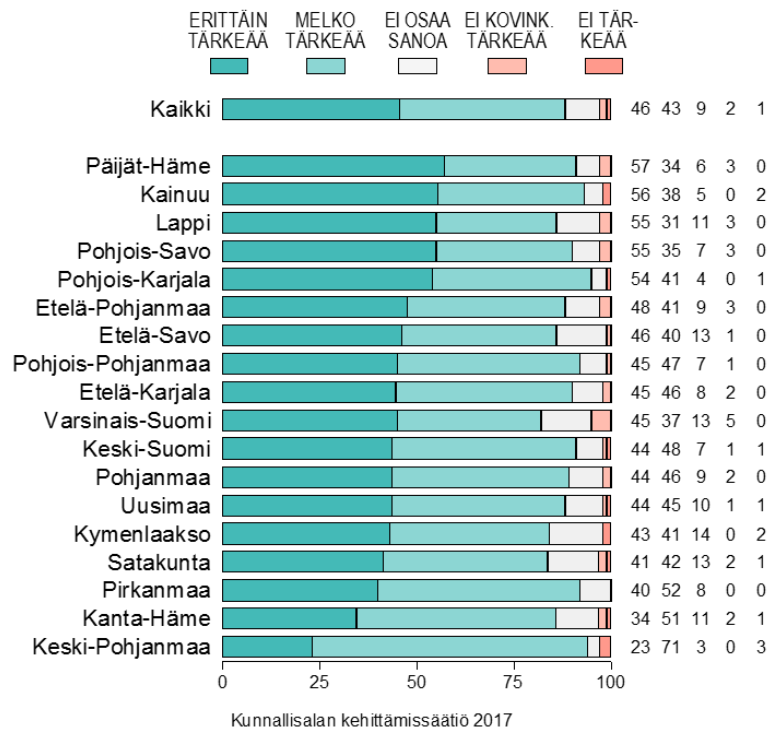
Kysely uusille valtuutetuille 2017

Kuvio 1-3s. KUINKA TÄRKEÄNÄ PITÄÄ TOTEUTTAMISTA KUNNASSA: YHTEISÖLLISYYDEN YLLÄPITÄMINEN KUNNASSA (%).

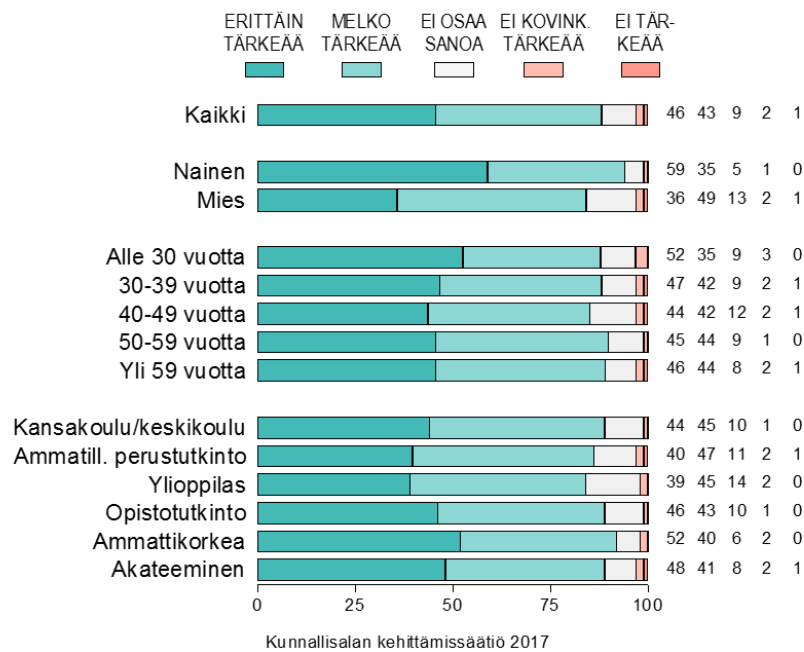
Kysely uusille valtuutetuille 2017

Kuvio 1-4m. KUINKA TÄRKEÄNÄ PITÄÄ TOTEUTTAMISTA KUNNASSA: ASUKKAIDEN OSALLISTUMISEN EDISTÄMINEN (%).

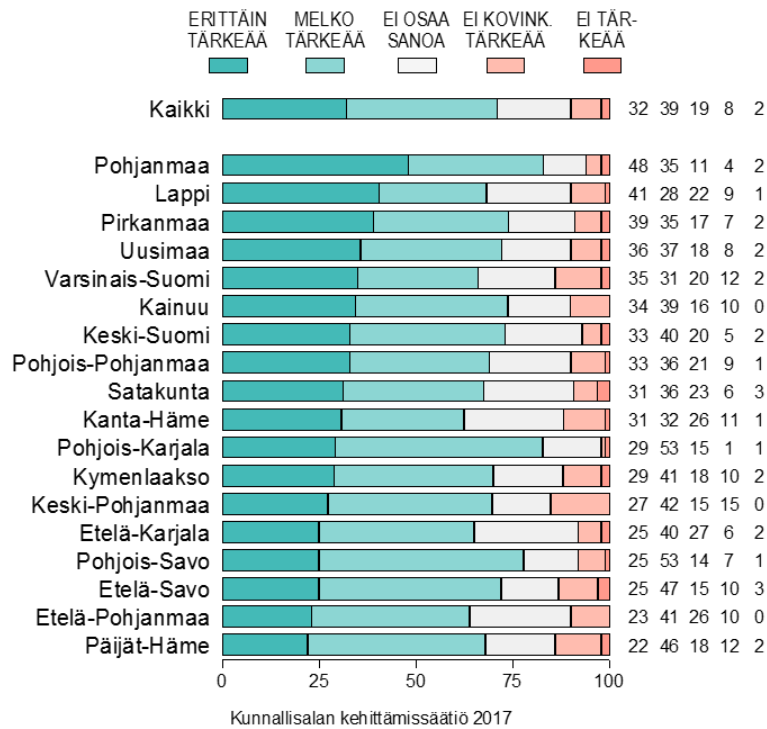
Kysely uusille valtuutetuille 2017

Kuvio 1-4s. KUINKA TÄRKEÄNÄ PITÄÄ TOTEUTTAMISTA KUNNASSA: ASUKKAIDEN OSALLISTUMISEN EDISTÄMINEN (%).

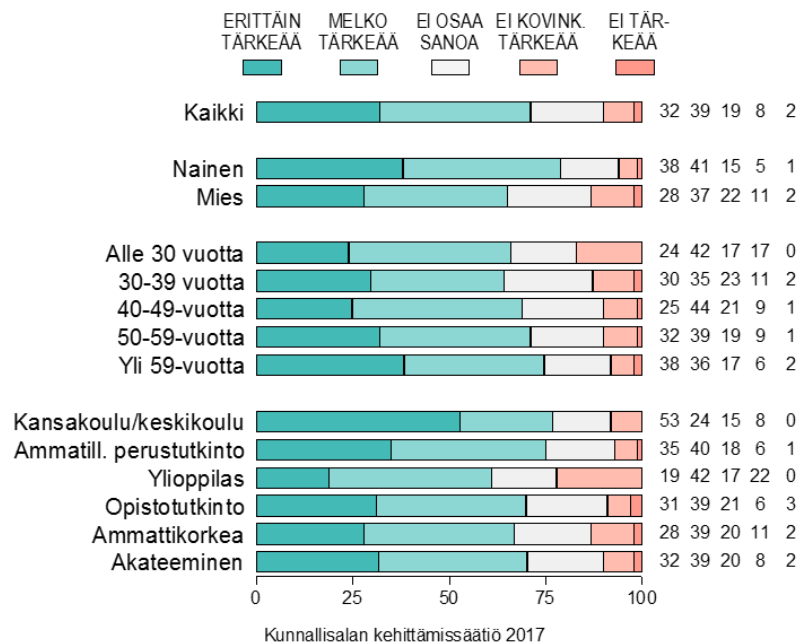
Kysely uusille valtuutetuille 2017

Kuvio 1-5m. KUINKA TÄRKEÄNÄ PITÄÄ TOTEUTTAMISTA KUNNASSA: PALVELUJEN TUOTTAJANA TOIMIMINEN (%).

Kysely uusille valtuutetuille 2017

Kuvio 1-5s. KUINKA TÄRKEÄNÄ PITÄÄ TOTEUTTAMISTA KUNNASSA: PALVELUJEN TUOTTAJANA TOIMIMINEN (%).

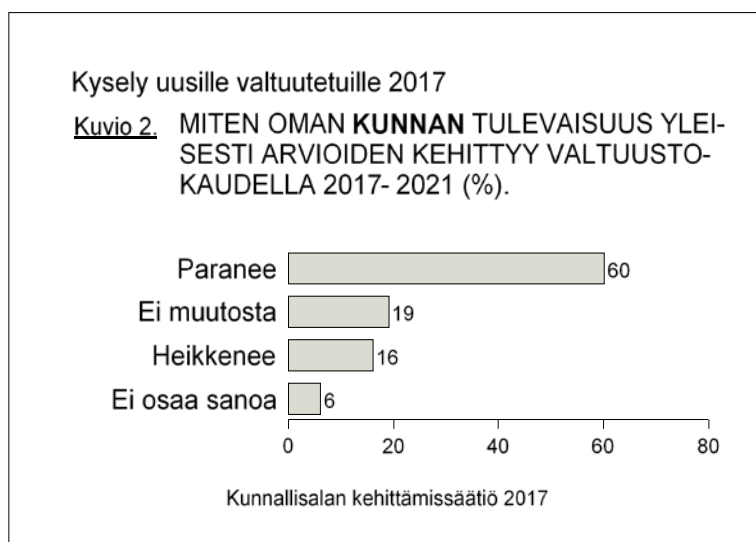
1.2 Valtuutetut uskovat oman kunnan paranevaan kehitykseen – optimistisimpia ovat vihreiden valtuutetut

Kuusi kymmenestä valtuutetusta (60 %) katsoi, että oman kunnan tulevaisuus yleisesti arvioiden paranee nykyisellä valtuustokaudella 2017-2020. Joka viides (19 %) ei uskonut muutosta tapahtuvan. Vain joka kuudes (16 %) valtuutetuista arvio kehityksen heikkenevän.

Vahvinta usko oman kunnan myönteiseen kehitykseen oli leimallista vihreiden valtuutetuille, joista kolme neljästä (74 %) uskoi siihen. Eräs selitys on, että merkittävä osa vihreiden valtuutetuista on nuorehkoja ja he toimivat suurissa tai suurehkoissa kaupungeissa, joissa kehitysnäkymät ovat yleensä valoisampia kuin pienehköissä kunnissa. Myös kokoomuksen valtuutetuista kaksi kolmesta (67 %) uskoi oman kunnan tulevaisuuteen; lähes samoin oli laita kristillisdemokraattien valtuutettujen (65 %) osalta. Pessimistisimpiä olivat SDP:n valtuutetut, mutta heistäkin yli puolet (54 %) arvioi kunnan kehitystä myönteisesti.

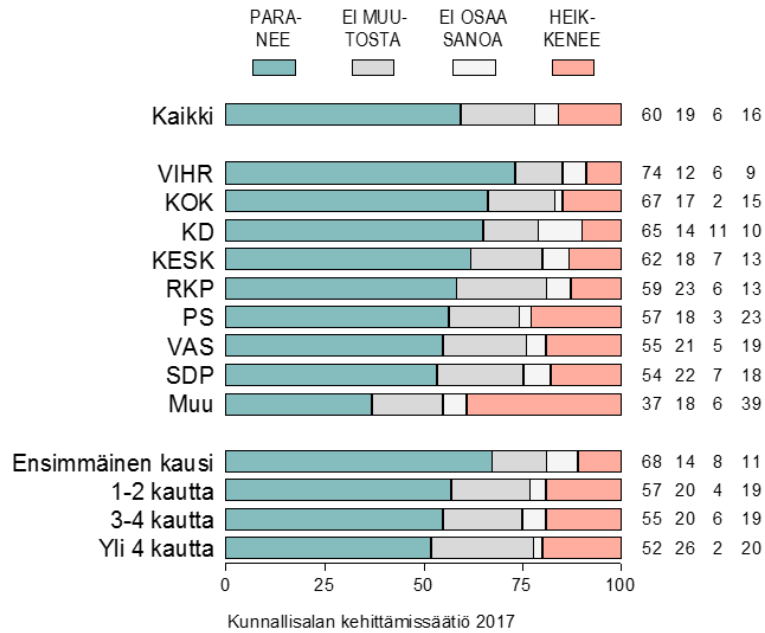
Valtuustokausien määrällä on selvä suhde tulevaisuuden uskoon. Ensimmäisen kauden valtuutetuilla usko oli vahvinta. Heistä kaksi kolmesta (68 %) uskoi kuntansa myönteiseen kehitykseen, kun yli neljä kautta valtuutettuna olleista vain reilu puolet (52 %) uskoi samoin.

Tulevaisuuden usko näyttää olevan suoraan riippuvaista iästä. Alle 30 -vuotiaasta valtuutetusta lähes neljä viidestä (77 %) uskoi kuntansa tulevaisuuteen. Yli 50 -vuotiaista kollegoista sama luku oli reilulla puolella (53 %).

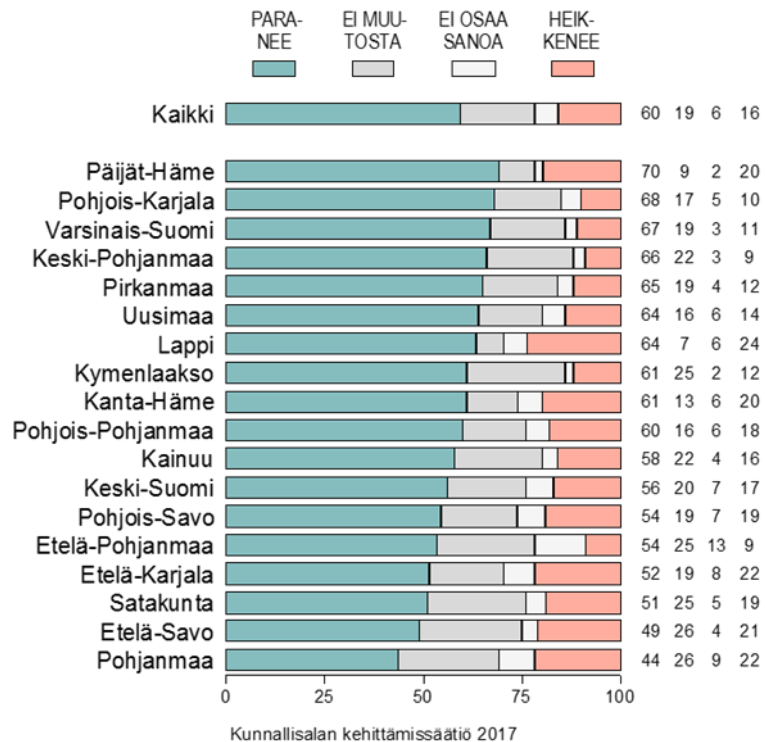
Kysely uusille valtuutetuille 2017

Kuvio 2p. MITEN OMAN KUNNAN TULEVAISUUS YLEISESTI ARVIOIDEN KEHITTYÄ VALTUUSTOKAUDELLA 2017- 2021 (%).

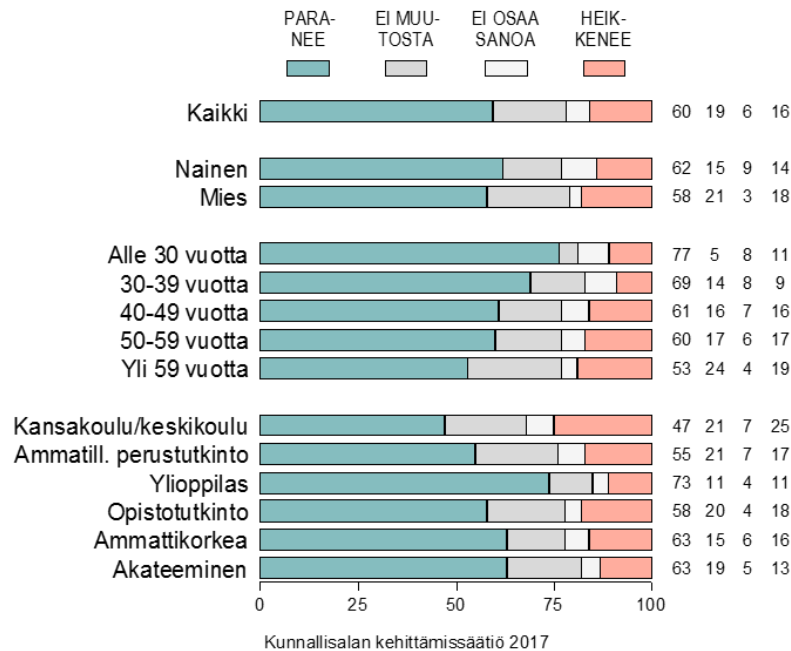
Kysely uusille valtuutetuille 2017

Kuvio 2m. MITEN OMAN KUNNAN TULEVAISUUS YLEISESTI ARVIOIDEN KEHITTYÄ VALTUUSTOKAUDELLA 2017- 2021 (%).

Kysely uusille valtuutetuille 2017

Kuvio 2s. MITEN OMAN KUNNAN TULEVAISUUS YLEISESTI ARVIOIDEN KEHITTYÄ VALTUUSTOKAUDELLA 2017-2021 (%)

1.3 Kokoomuksen ja Keskustan valtuutetut uskovat vahvimmin maakuntiansa tulevaisuuteen

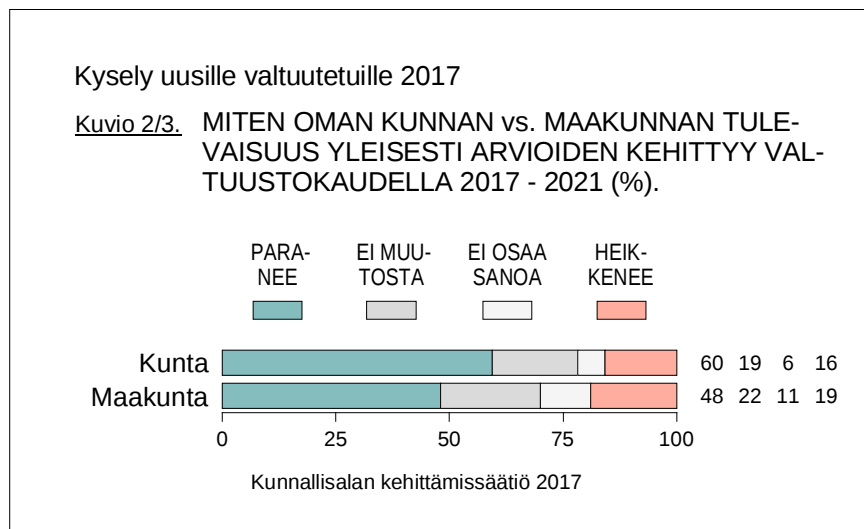
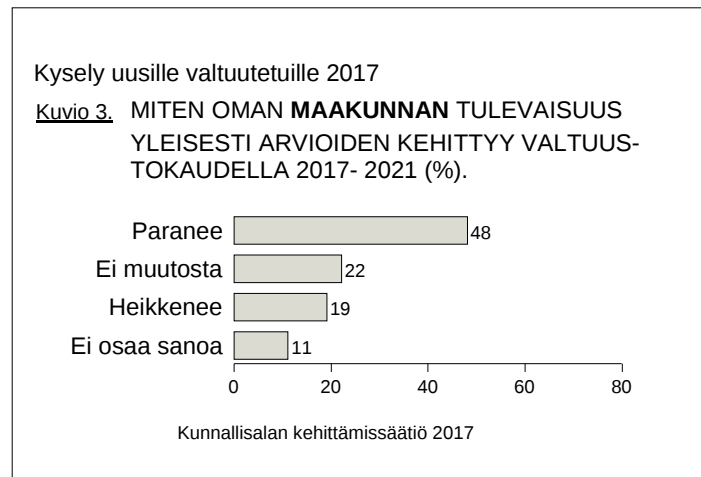
Puolet (48 %) kuntien valtuutetuista uskoi oman kunnan kehityksen paranevan ja reilu viidennes (22 %) ei uskonut muutokseen mihinkään suuntaan nykyisellä valtuustokaudella. Näin ollen seitsemän kymmenestä valtuutetusta (70 %) uskoi tilanteen kohenevan tai säilyvän ennallaan. Viidennes (19 %) uskoi kuntansa aseman heikkenevän.

Vahvinta usko maakunnan myönteiseen tulevaisuuteen oli kokoomuksen (60 %), keskustan (57 %) ja vihreiden (51 %) valtuutetuilla. Kuten oman kunnan, myös oman maakunnan kehityksen paranemisen osalta SDP:n valtuutetut olivat pessimistisimpiä. Heistä reilu kolmannes (37 %) uskoi oman maakunnan kehityksen paranevan.

Maakunnista vahvin usko näkymien paranemiseen oli Varsinais-Suomessa, jossa kaksi kolmesta (68 %) uskoi näin. Yli puolet valtuutetuista uskoi näkymien paranevan myös Pirkanmaalla (63 %), Etelä-Karjalassa (56 %), Pohjois-Savossa (53 %), Pohjois-Karjalassa (53 %) ja Keski-Suomessa (51 %). Synkimpinä näkymiä pitivät eteläsavolaiset valtuutetut, joista kolmasosa (32 %) uskoi näkymien heikkenevän ja hieman vähemmän, 29 prosenttia, paranevan. Myös Etelä-Pohjanmaalla (32 % uskoo paranevan), Kanta-

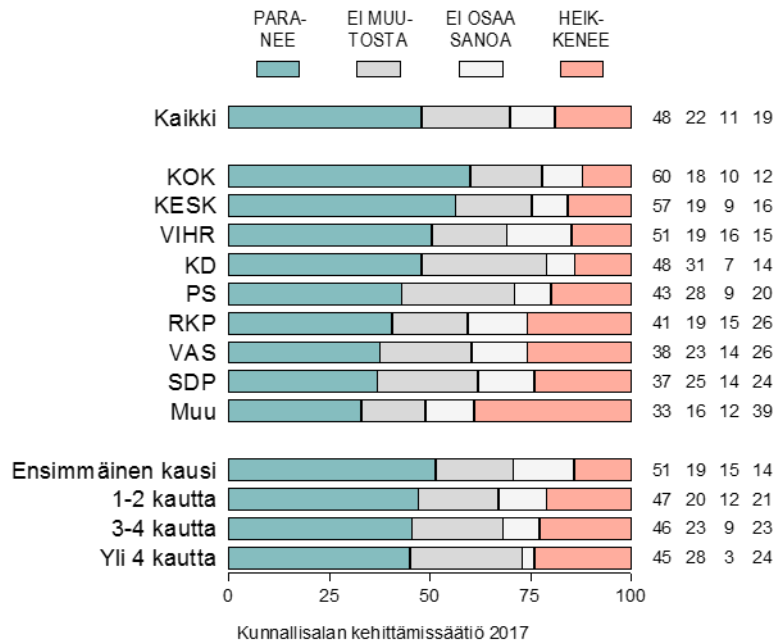
Hämeessä (38 %) ja Keski-Pohjanmaalla (39 %) oltiin muuta maata pessimistisempiä näkymien suhteen.

Maakunnan osalta valtuustokausien määrällä, sukupuolella tai valtuutetun iällä ei ollut suurta merkitystä tulevaisuuskolle. Mitä korkeampi koulutusaste valtuutetulla oli, sitä vahvempi usko hänellä oli oman maakunnan kehityksen paranemiseen.

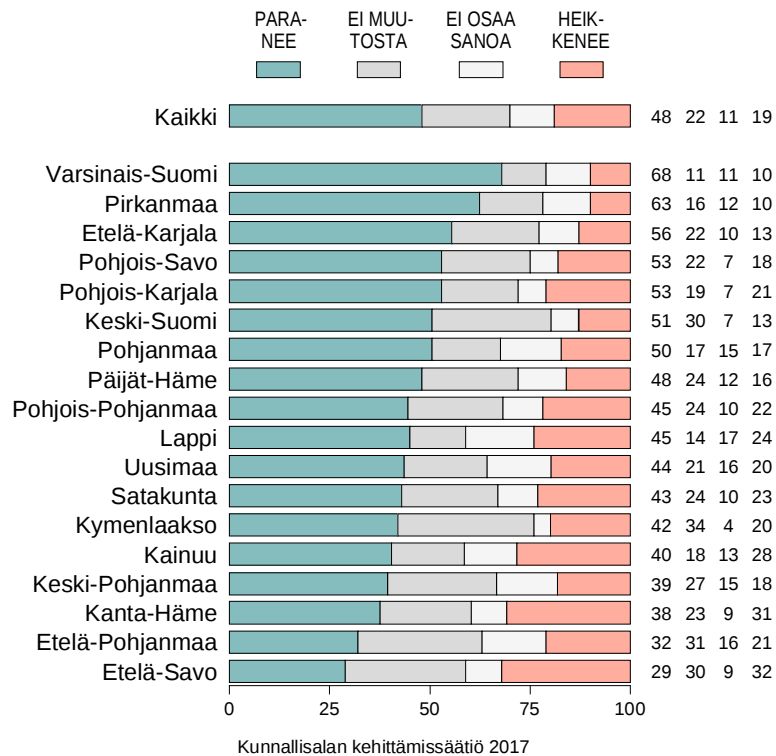
Kysely uusille valtuutetuille 2017

Kuvio 3p. MITEN OMAN MAAKUNNAN TULEVAISUUS YLEISESTI ARVIoiden KEHITTYY VALTUUSTOKAUDELLA 2017 - 2021 (%).

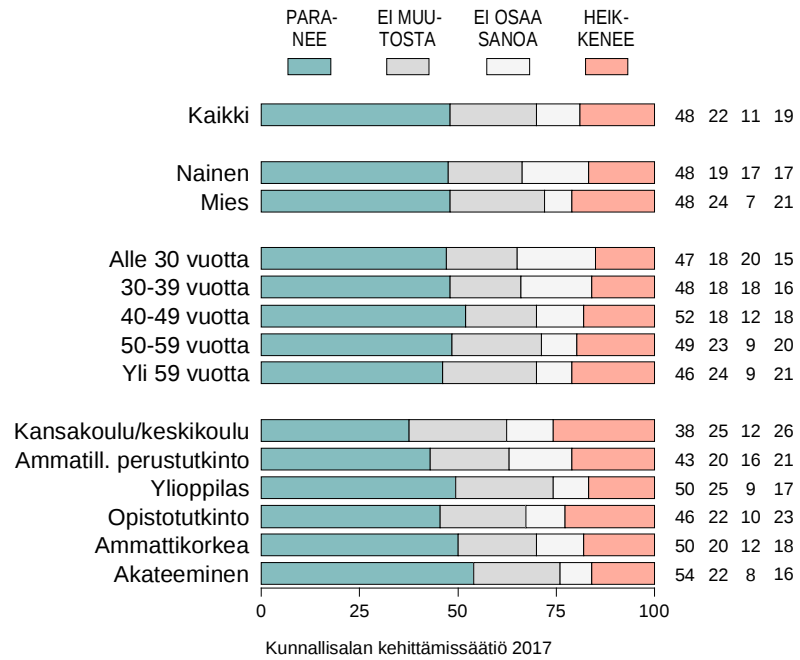
Kysely uusille valtuutetuille 2017

Kuvio 3m. MITEN OMAN MAAKUNNAN TULEVAISUUS YLEISESTI ARVIoiden KEHITTYY VALTUUSTOKAUDELLA 2017 - 2021 (%).

Kysely uusille valtuutetuille 2017

Kuvio 3s. MITEN OMAN MAAKUNNAN TULEVAISUUS YLEISESTI ARVIOIDEN KEHITTYY VALTUUSTOKAUDELLA 2017 - 2021 (%).

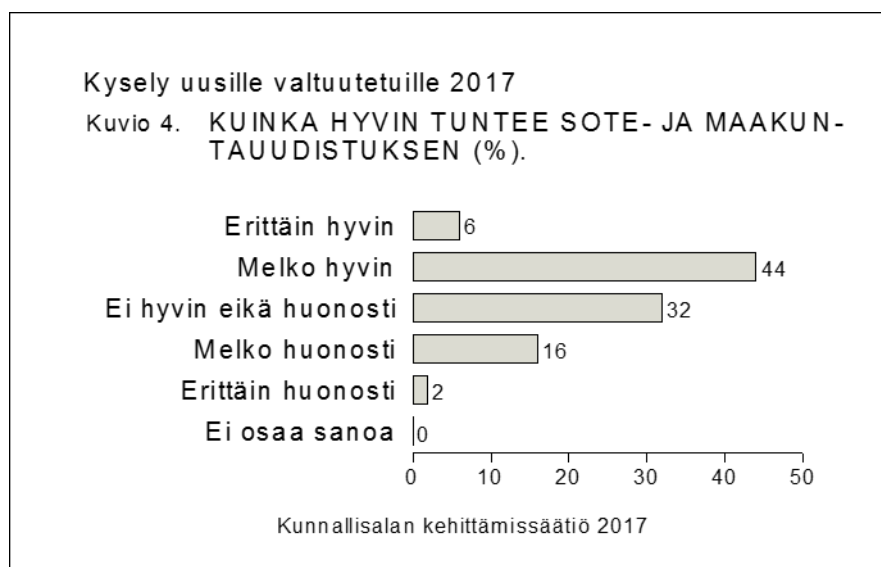
2 Sote- ja maakuntauudistus ja kunnat

2.1 Puolet valtuutetuista tuntee sote-maakuntauudistuksen hyvin

Puolet valtuutetuista (50 %) tunsivat sote- ja maakuntauudistuksen hyvin (erittäin hyvin tai melko hyvin), ja huonosti 16 prosenttia. Parhaiten uudistusta tunsivat yli neljä kautta valtuustossa olleet (69 %) ja heikoiten ensimmäisen kauden valtuutetut (33 %). Ero oli kaksinkertainen. Mitä iäkkäämpi valtuutettu, sen paremmin uudistus oli mielessä.

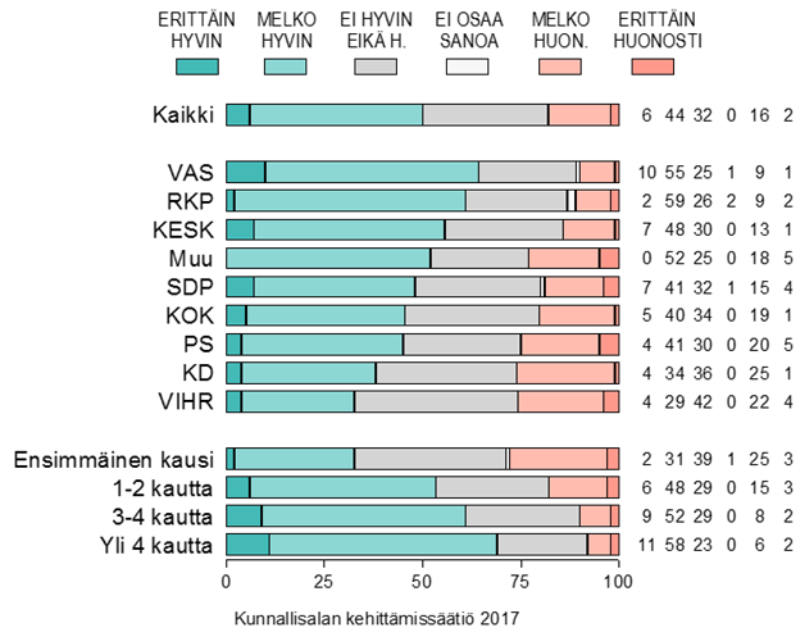
Parhaiten uudistuksen mielsivät tuntevansa vasemmistoliiton (65 %), RKP:n (61 %) ja keskustan (55 %) valtuutetut. Heikointa tuntemus oli vihreiden (33 %) valtuutettujen piirissä. SDP:n (48 %), kokoomuksen (45 %) ja perussuomalaisten (45 %) tietämys oli hieman alle keskiarvon.

Maantieteellisesti uudistus oli parhaiten päässä Pohjois-Karjalassa (66 %), Pohjanmaalla (62 %) ja Kainuussa (61 %). Uusimaa (50 %) oli keskimäärässä ja Lappi (44 %) tietämyksen peränpitäjä.

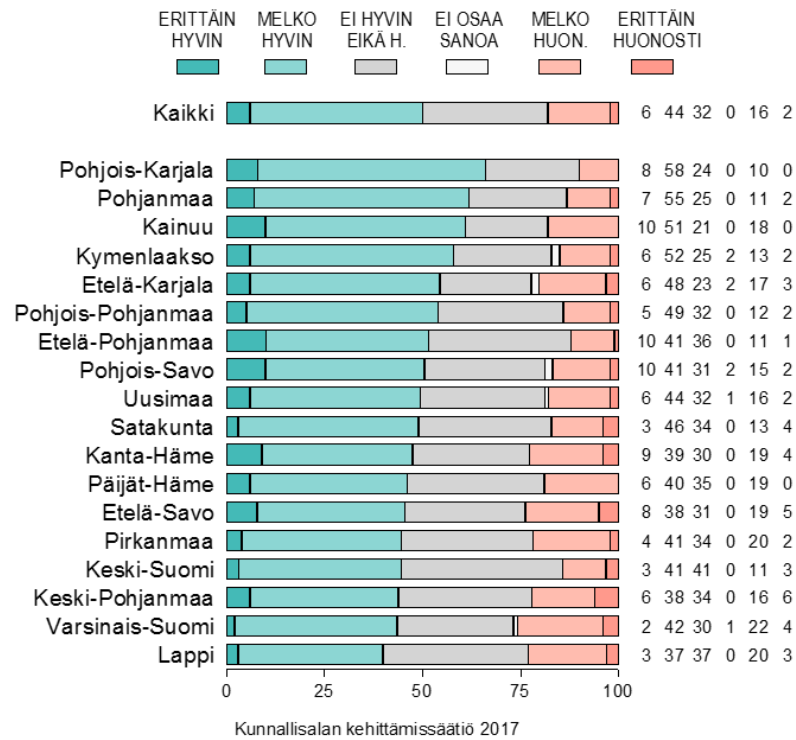
Kysely uusille valtuutetuille 2017

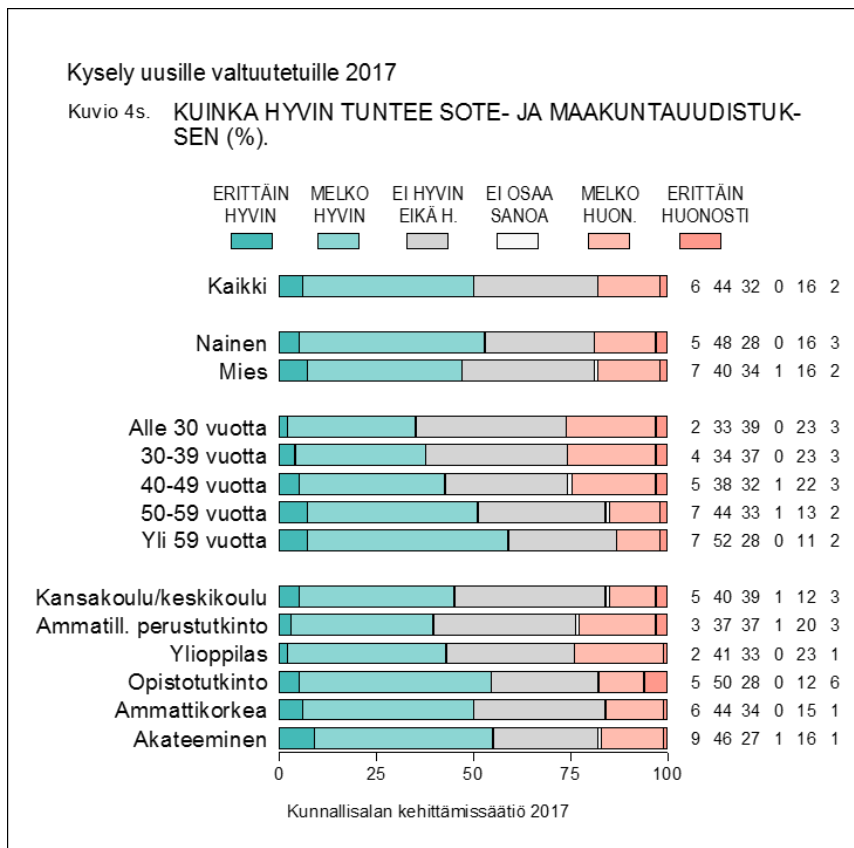
Kuvio 4p. KUINKA HYVIN TUNTEE SOTE- JA MAAKUNTAUUDISTUKSEN (%).

Kysely uusille valtuutetuille 2017

Kuvio 4m. KUINKA HYVIN TUNTEE SOTE- JA MAAKUNTAUUDISTUKSEN (%).

2.2 Valtuutettujen enemmistö: kunnan asema heikkenee sote-, maakuntauudistuksen johdosta

Arvioon kunnan aseman muutoksesta kysyttiin erikseen sote- ja maakuntauudistuksen osalta. Yli puolet (53 %) valtuutetuista arveli, että oman kunnan asema heikkenee sote- ja maakuntauudistuksen myötä. Joka viidennen (21 %) mielestä muutosta ei tapahdu. Kunnan aseman paranemiseen uskoi joka kuudes valtuutettu (16 %).

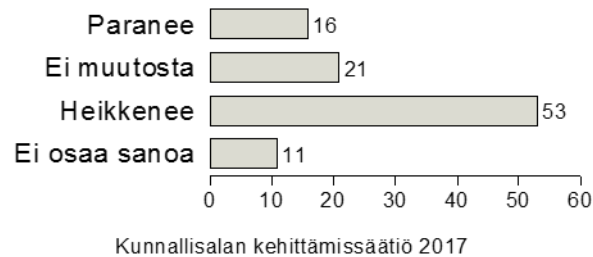
Optimistisimpia oltiin Kainuussa, jossa maakuntahallintoa on jo kokeiltu. Siellä lähes kaksi kolmesta (63 %) katsoi, että kunnan asema ei muutu tai paranee. Vahvimmin kunnan aseman paranemiseen uskottiin Pohjois-Pohjanmaalla, jossa neljännes (24 %) oli sitä mieltä. Pessimistisimpiä oltiin Uudellamaalla, jossa kaksi kolmesta (68 %) arvioi kuntansa aseman heikkenevän.

Puolueittain tarkastellen vain keskustan valtuutettujen enemmistö uskoi, että kunnan asema säilyy nykyisellään tai paranee (51 %). Kokoomuksen valtuutetuilla puntit olivat tasan. Vihreitä lukuun ottamatta muiden puolueiden valtuutettujen enemmistö uskoi kunnan aseman heikkenevän.

Valtuustokausien määrällä tai sukupuolella ei ollut vaikutusta eroihin suhtautumisessa kunnan tulevaan asemaan. Hieman positiivisempia arvioita antoivat nuoret ja akateemisen koulutuksen saaneet.

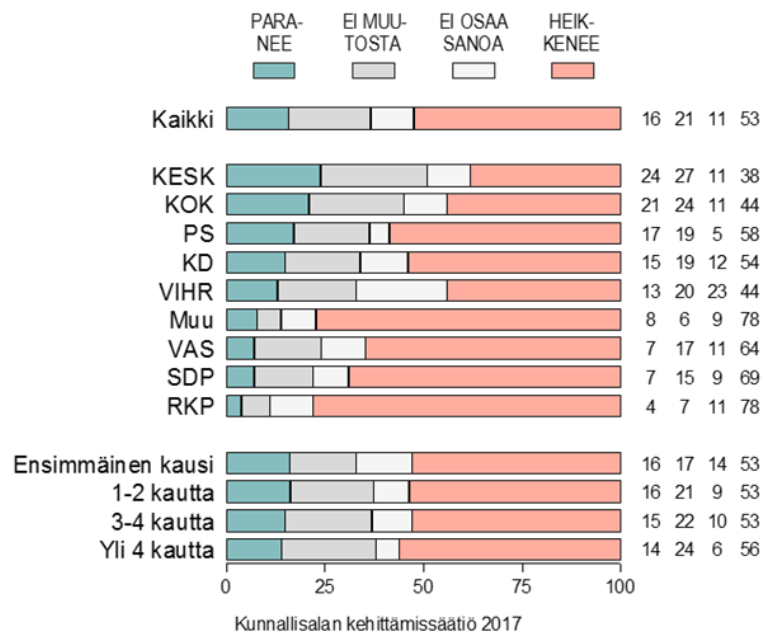
Kysely uusille valtuutetuille 2017

Kuvio 5. MITEN OMAN KUNNAN ASEMA MUUTTUU SOTE- JA MAAKUNTAUUDISTUSTEN JOHDOSTA (%).

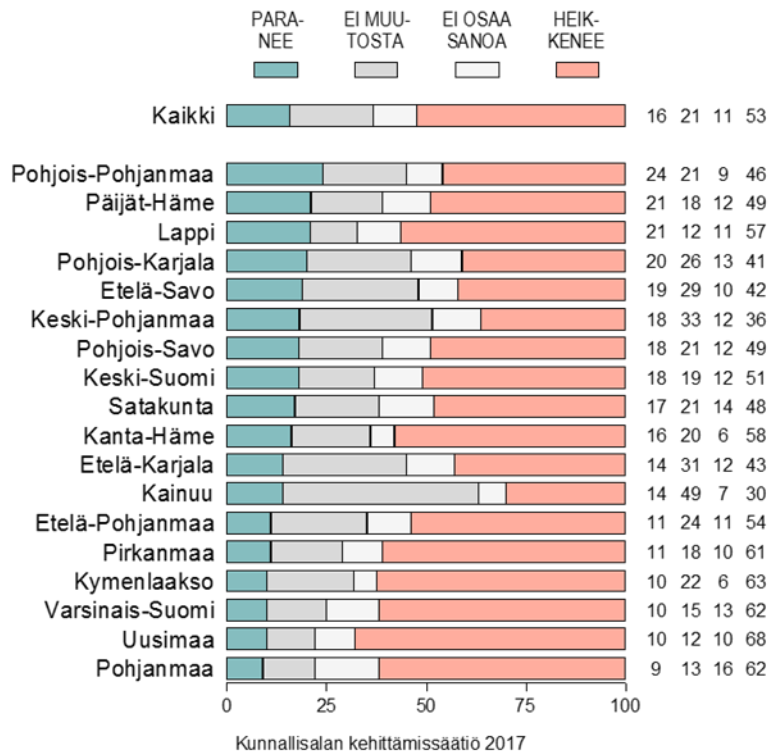
Kysely uusille valtuutetuille 2017

Kuvio 5p. MITEN OMAN KUNNAN ASEMA MUUTTUU SOTE- JA MAAKUNTAUUDISTUSTEN JOHDOSTA (%).

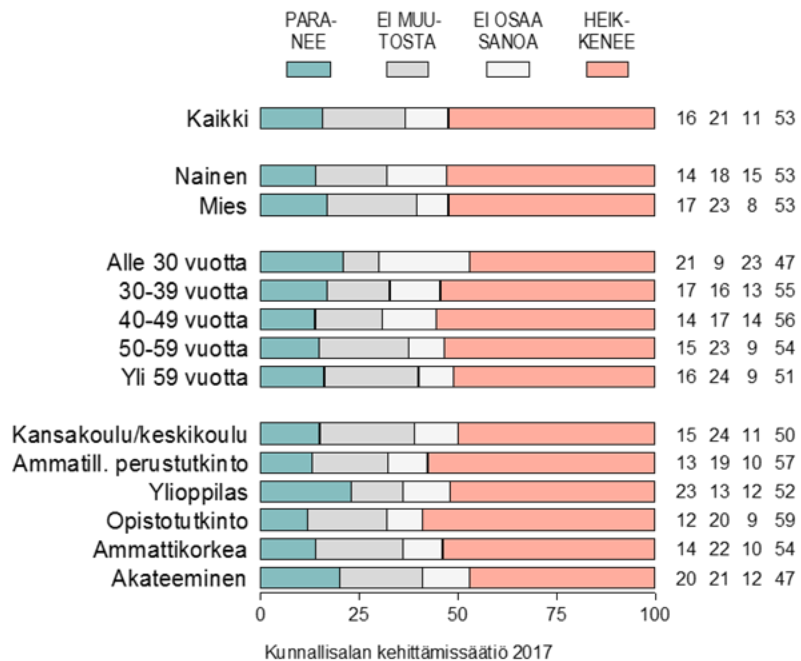
Kysely uusille valtuutetuille 2017

Kuvio 5m. MITEN OMAN KUNNAN ASEMA MUUTTUU SOTE- JA MAAKUNTAUUDISTUSTEN JOHDOSTA (%).

Kysely uusille valtuutetuille 2017

Kuvio 5s. MITEN OMAN KUNNAN ASEMA MUUTTUU SOTE- JA MAAKUNTAUUDISTUSTEN JOHDOSTA (%).

2.3 Valtuutetut: palvelujen yhdenvertaisuuden ja saatavuuden parantaminen ovat tärkein sote-uudistuksen tavoite

Valtuutetut pitivät kaikkia valtioneuvoston sote-uudistukselle asettamia keskeisiä tavoitteita tärkeinä. **Yli yhdeksän kymmenestä valtuutetusta (93 %) piti palvelujen yhdenvertaisuuden ja saatavuuden parantamista tärkeimpänä** (erittäin ja melko tärkeä) **sote-uudistuksen tavoitteena**. Kakkoseksi valtuutettujen listalla nousi ihmisten hyvinvointi- ja terveyserojen kaventaminen (91 %). Kolmantena oli sosiaali- ja terveydenhuollon kustannusten kasvun hillitseminen (88 %).

Vastaavaa asiaa kysyttiin kansalaisilta KAKSin toimeksiannosta Kantar TNS Oy:n Gallup Kanavalla 2.-7.6.2017 kuitenkin niin, että kansalaisten piti valita em. kolmen asian tärkeysjärjestys. Yli puolet (54 %) kansalaisista piti tärkeimpänä palveluiden yhdenvertaisuutta ja saatavuutta, joka viides (21 %) sosiaali- ja terveydenhuollon kustannusten kasvun hillintää, ja lähes joka viides (18 %) hyvinvoinnin ja terveyserojen kaventamista.

Palvelujen yhdenvertaisuuden ja saatavuuden parantamista pitivät erittäin tai melko tärkeänä kaikki (100 %) vasemmistoliiton valtuutetut. RKP:n valtuutetuista tätä pitää tärkeänä 85 prosenttia. Muiden puolueiden valtuutetuista luku on vähintään yhdeksän kymmenestä kokoomuksesta (91 %) vihreisiin (95 %).

Maakunnissa palvelujen yhdenvertaisuuden tärkeyttä korostettiin eniten Etelä-Karjalassa, jossa käytännössä kaikki valtuutetut (98 %) pitivät sitä tärkeänä. Alhaisimmillaan luku on Pohjanmaalla, jossa sielläkin yhdeksän kymmenestä (89 %) piti sitä tärkeänä. Muiden maakuntien tärkeänä pitävyys liikkui haarukassa 90 – 96 prosenttia.

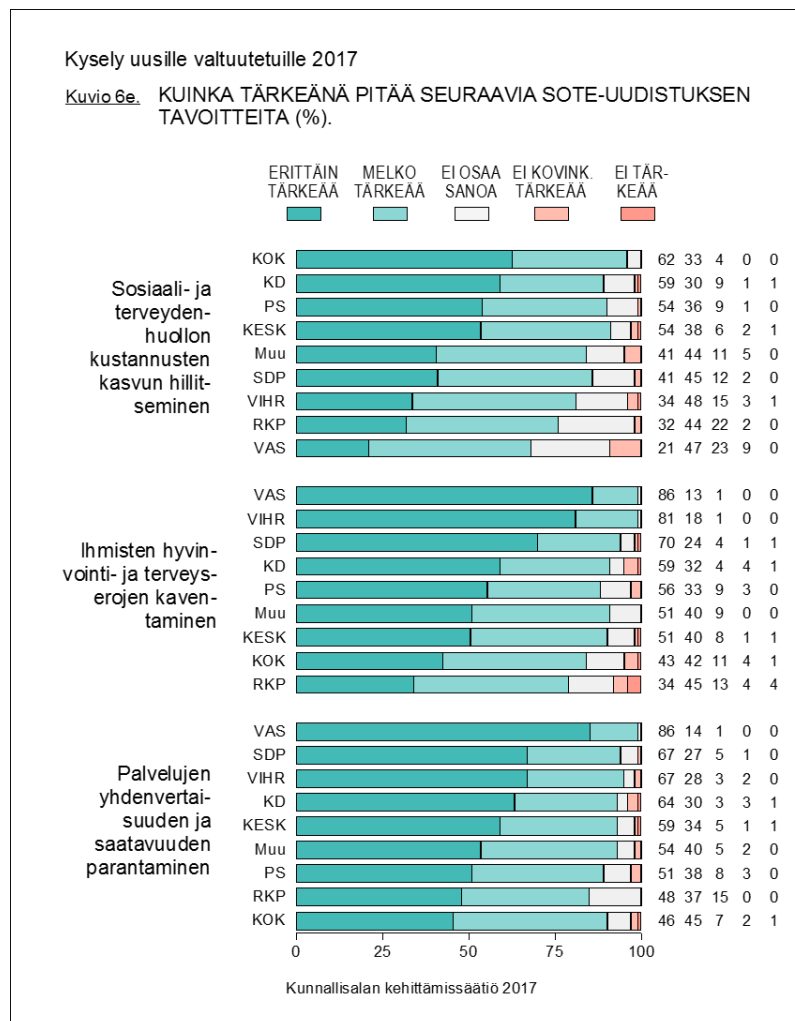
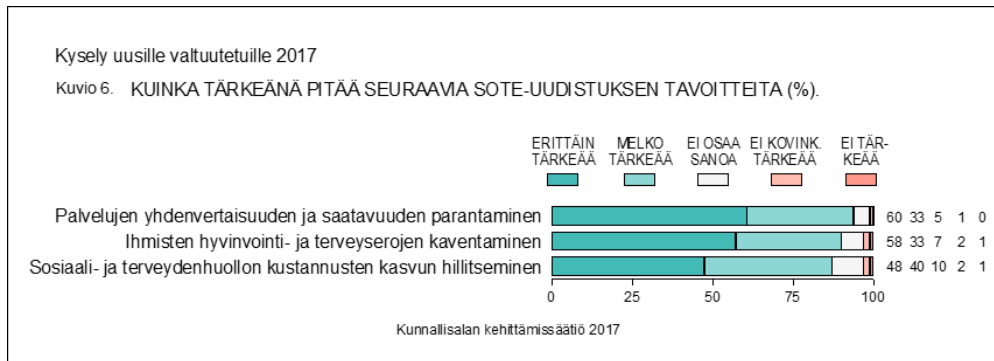
Hyvinvointi- ja terveyserojen kaventaminen on tärkeää yhdeksälle kymmenestä (91 %) valtuutetusta. Valtuutettukyselyssä hyvinvointi- ja terveyserojen kaventamista korostivat erityisesti vasemmistoliiton (99 %) ja vihreiden (99 %) valtuutetut, joista kaikki pitivät sitä tärkeänä. Vähiten sitä korostivat RKP:n (79 %) valtuutetut. Muiden puolueiden valtuutetuista noin yhdeksän kymmenestä piti sitä tärkeänä.

Maakunnista Kainuussa hyvinvointi- ja terveyserojen kaventaminen sai sadan prosentin tärkeyden. Alle yhdeksänkymmenen prosentin tärkeyteen jäätiin vain Keski-Pohjanmaalla (85 %), Pohjanmaalla (85 %), Uudellamaalla (87 %), Kanta-Hämeessä (88 %) ja Keski-Suomessa (89 %). Muissa maakunnissa vähintään yhdeksän kymmenestä piti hyvinvointi- ja terveyserojen kaventamista tärkeänä.

Sosiaali- ja terveydenhuollon kustannusten kasvun hillitsemistä pitää tärkeänä lähes yhdeksän kymmenestä (88 %) valtuutetusta. Kokoomuksen valtuutetuista lähes kaikki (95 %) pitivät sitä tärkeänä. Seuraavaksi korkeimmalla tärkeys oli keskustan (92 %) ja perussuomalaisten

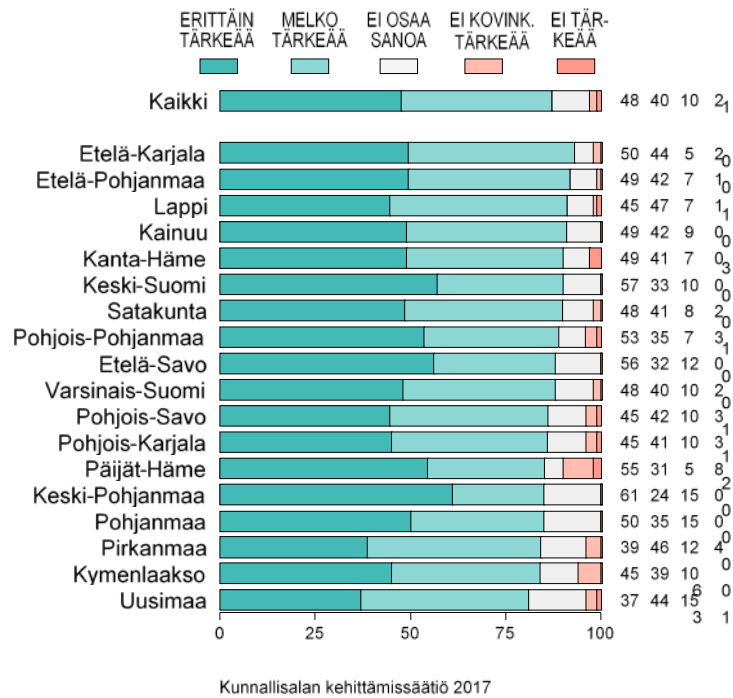
(90 %) valtuutetuilla. Vähiten tärkeänä sitä pitivät vasemmistoliiton (68 %), RKP:n (76 %) ja vihreiden (82 %) valtuutetut.

Kustannusten hillitsemistä pidettiin tärkeimpänä Etelä-Karjalassa (94 %), Etelä-Pohjanmaalla (91 %) ja Lapissa (92 %). Vähiten tärkeimpänä sitä pidettiin Uudellamaalla (81 %), Kymenlaaksossa (84 %) ja Pirkanmaalla (85 %) ja Pohjanmaalla (85 %). Ikäryhmittäin tarkastellen tärkeintä kustannusten kasvun hillintä oli 50-59 -vuotiaille (92 %) ja vähiten tärkeää alle 30 -vuotiaille (77 %) valtuutetuille.

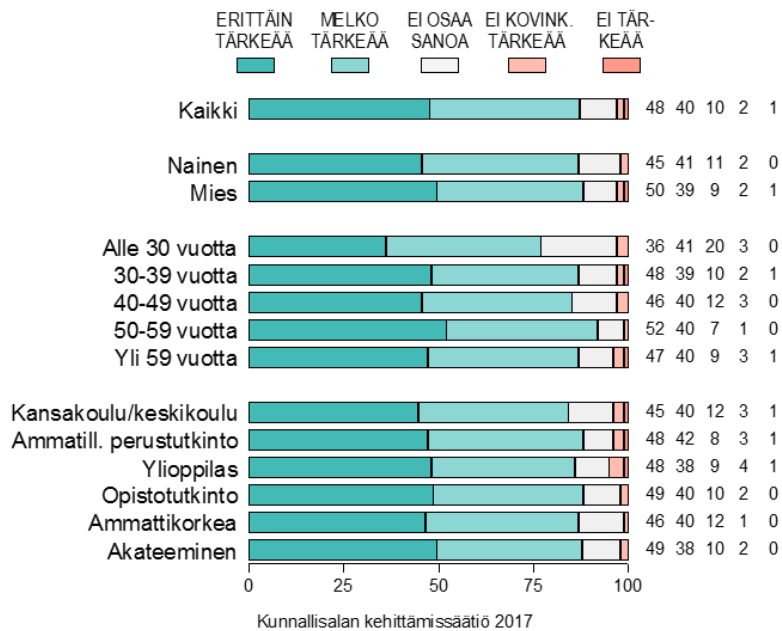
Kysely uusille valtuutetuille 2017

Kuvio 6-1m. KUINKA TÄRKEÄNÄ PITÄÄ SOTE-UUDISTUKSEN ERI TA-
VOITTEITA: SOSIAALI- JA TERVEYDENHUOLLON KUS-
TANNUSTEN KASVUN HILLITSEMINEN (%).

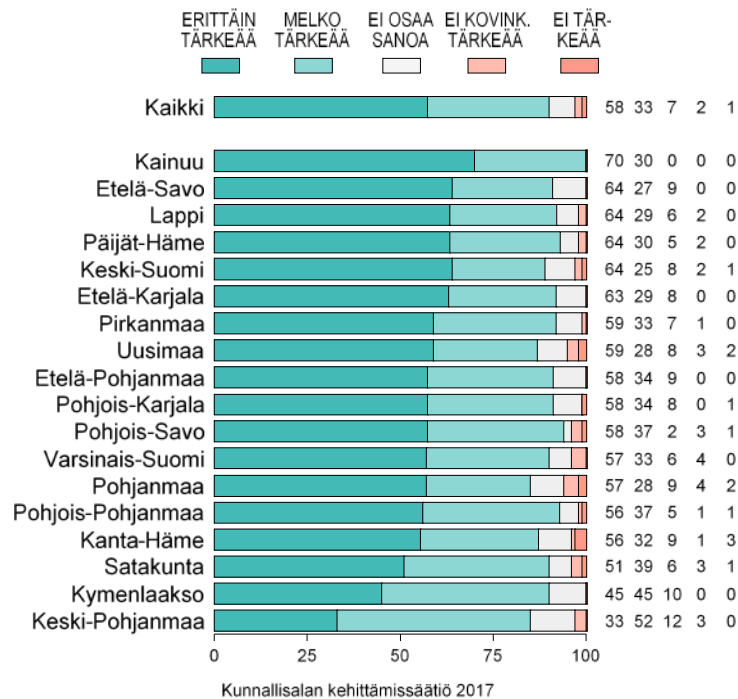
Kysely uusille valtuutetuille 2017

Kuvio 6-1s. KUINKA TÄRKEÄNÄ PITÄÄ SOTE-UUDISTUKSEN ERI TA-
VOITTEITA: SOSIAALI- JA TERVEYDENHUOLLON KUS-
TANNUSTEN KASVUN HILLITSEMINEN (%).

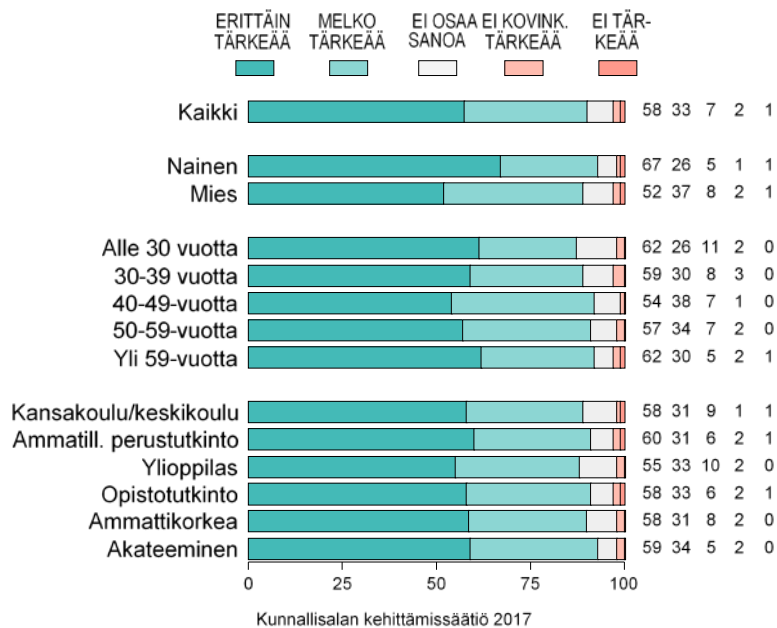
Kysely uusille valtuutetuille 2017

Kuvio 6-2m. KUINKA TÄRKEÄNÄ PITÄÄ SEURAAVIA SOTE-UUDISTUKSEN TAVOITTEITA: IHMISTEN HYVINVOINTI- JA TERVEYSEROJEN KAVENTAMINEN (%).

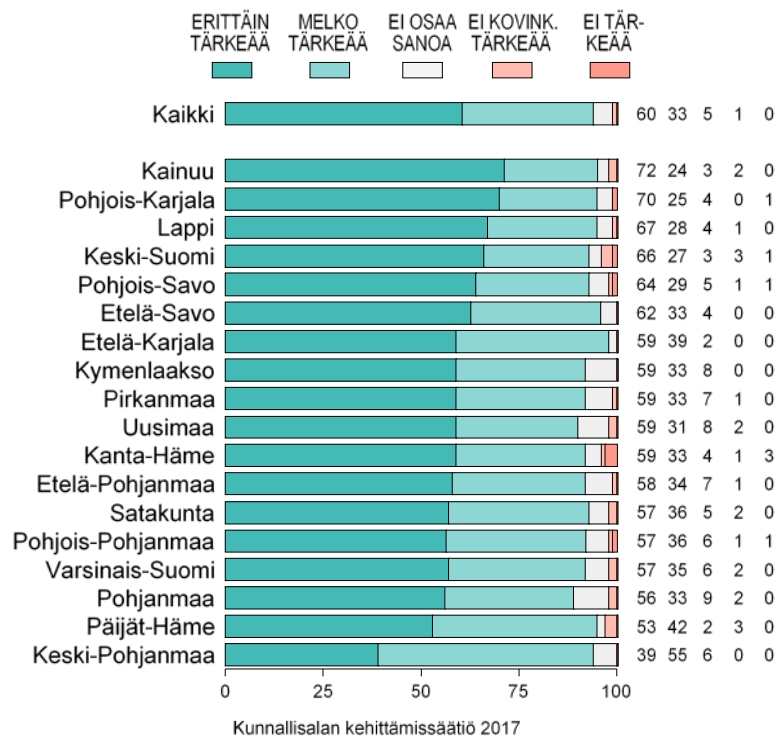
Kysely uusille valtuutetuille 2017

Kuvio 6-2s. KUINKA TÄRKEÄNÄ PITÄÄ SOTE-UUDISTUKSEN ERI TAVOITTEITA: IHMISTEN HYVINVOINTI- JA TERVEYSEROJEN KAVENTAMINEN (%).

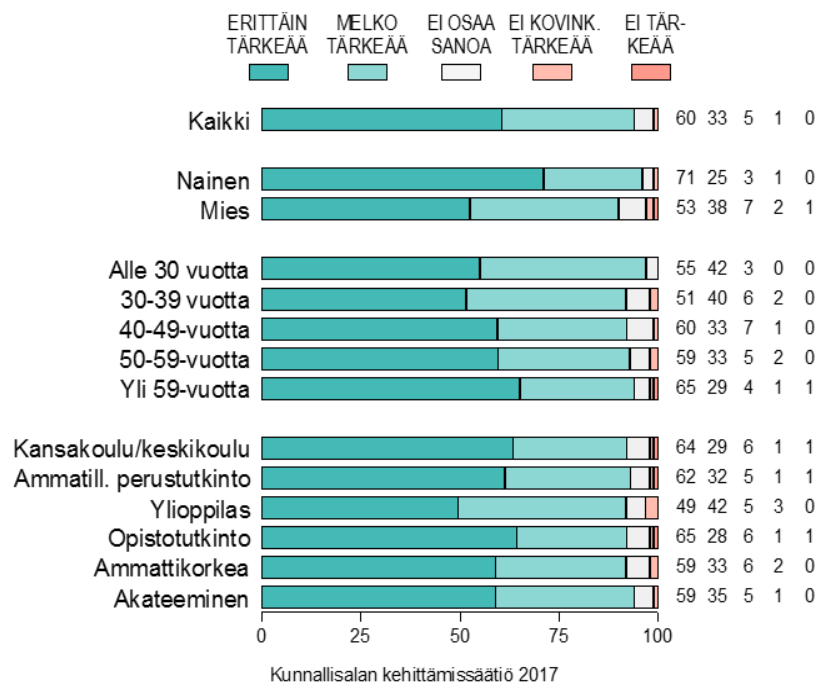
Kysely uusille valtuutetuille 2017

Kuvio 6-3m. KUINKA TÄRKEÄNÄ PITÄÄ SOTE-UUDISTUKSEN ERI TA-
VOITTEITA: PALVELUJEN YHDENVERTAISUUDEN JA
SAATAVUUDEN PARANTAMINEN (%).

Kysely uusille valtuutetuille 2017

Kuvio 6-3s. KUINKA TÄRKEÄNÄ PITÄÄ SOTE-UUDISTUKSEN ERI TA-
VOITTEITA: PALVELUJEN YHDENVERTAISUUDEN JA
SAATAVUUDEN PARANTAMINEN (%).

2.4 Yli puolet valtuutetuista suhtautuu myönteisesti siihen, että palveluja tuottavat julkiset, yksityiset ja kolmannen sektorin toimijat

Yli puolet valtuutetuista (53 %) suhtautui myönteisesti siihen, että julkisesti rahoitettuja sosiaali- ja terveyspalveluja voivat jatkossa tarjota asiakkaille julkiset, yksityiset ja kolmannen sektorin toimijat. Käytännössä tämä merkitsee myös kilpailua palvelujen tuottajien välillä, kuten nytkin tapahtuu. Vajaa kolmannes (30 %) oli eri mieltä. Loput suhtautuivat asiaan neutraalisti.

Myönteisintä suhtautuminen siihen, että palveluja voivat tuottaa julkisen toimijan ohella myös yritykset ja kolmas sektori oli kokoomuksen (89 %), keskustan (74 %), kristillisdemokraattien (57 %) ja perussuomalaisten (53 %) valtuutetuilla.

Vastaavasti kielteisenä tätä piti vasemmistoliiton (80 %), ja SDP:n (54 %) valtuutettujen enemmistö. Vihreiden valtuutetuista enemmistö (44 %) oli kielteisiä ja vajaa kolmannes (32 %) myönteisiä sille, että palveluja tuottavat sekä yksityinen että julkinen sektori.

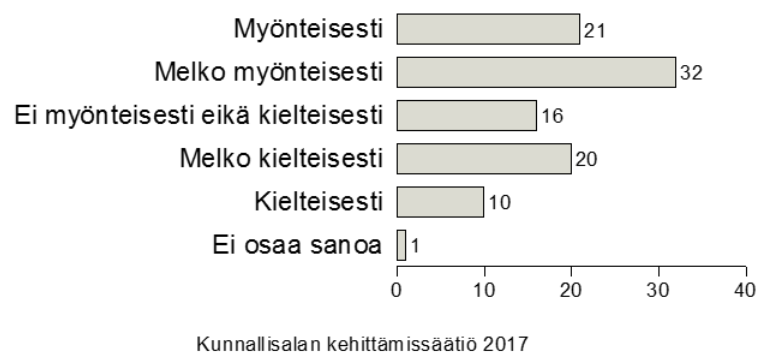
Alueellisesti tarkastellen myönteisintä suhtautuminen palvelujen monimuotoiseen tuottamiseen oli Etelä-Pohjanmaalla, jossa kolme neljästä valtuutetusta (75 %) piti useiden palvelun tarjoajan mallia hyvänä. Seuraavana myönteisyydessä tulivat Kymenlaakson (69 %), Keski-Pohjanmaan (66 %) ja Pohjois-Pohjanmaan (65 %) kuntapäätäjät. Kaiken kaikkiaan yhdessätoista maakunnassa enemmistö valtuutetuista piti myönteisenä sitä, että palveluja tuottavat myös yksityiset yritykset ja kolmas sektori.

Kielteisintä suhtautuminen oli Pirkanmaalla. Siellä lähes puolet valtuutetuista (47 %) piti kielteisenä sitä, että palveluja voivat vaihtoehtoisesti tuottaa myös muut kuin julkinen sektori.

Vahvan epäileviä oltiin myös Etelä-Pohjanmaan naapurissa Pohjanmaalla, jossa neljä valtuutettua kymmenestä (40 %) oli kielteisiä kilpailuttamiselle. Uudellamaalla puntit myönteisesti (42 %) ja kielteisesti (41 %) suhtautuvien välillä olivat lähes tasan.

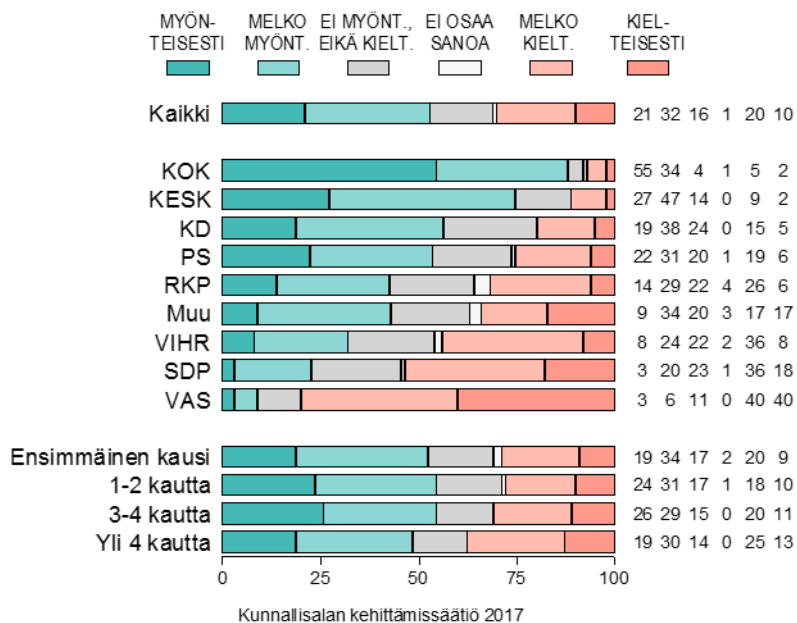
Kysely uusille valtuutetuille 2017

Kuvio 7. MITEN SUHTAUTUU SIIHEN, ETTÄ JULKISESTI RAHOITETTUA SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUJA VOIVAT JATKOSSA TARJOTA ASIAKKAALLE JULKISET, YKSITYISET JA KOLMANNEN SEKTORIN TOIMIJAT, KUTEN JÄRJESTÖT JA SÄÄTIÖT (%).

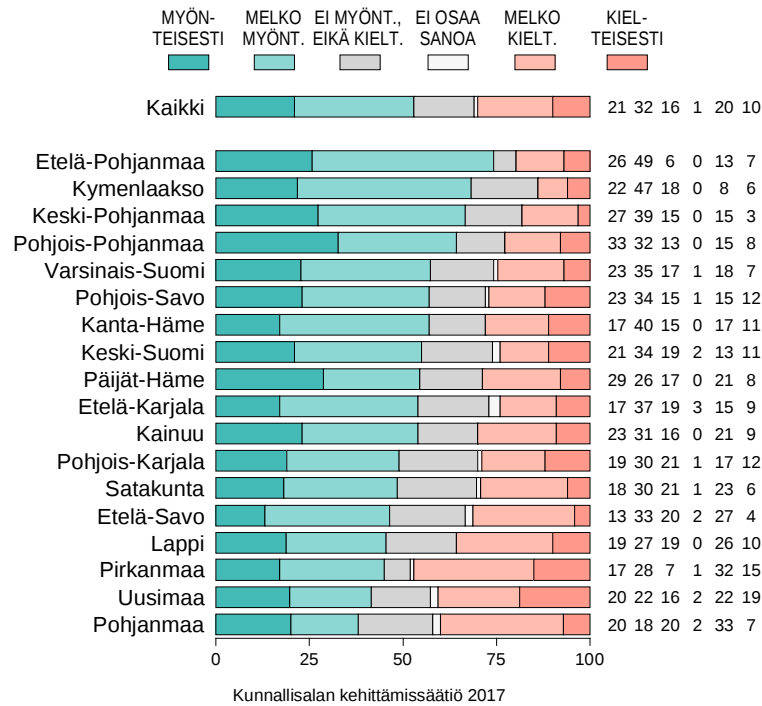
Kysely uusille valtuutetuille 2017

Kuvio 7p. MITEN SUHTAUTUU SIIHEN, ETTÄ JULKISESTI RAHOITETTUA SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUJA VOIVAT JATKOSSA TARJOTA ASIAKKAALLE JULKISET, YKSITYISET JA KOLMANNEN SEKTORIN TOIMIJAT, KUTEN JÄRJESTÖT JA SÄÄTIÖT (%).

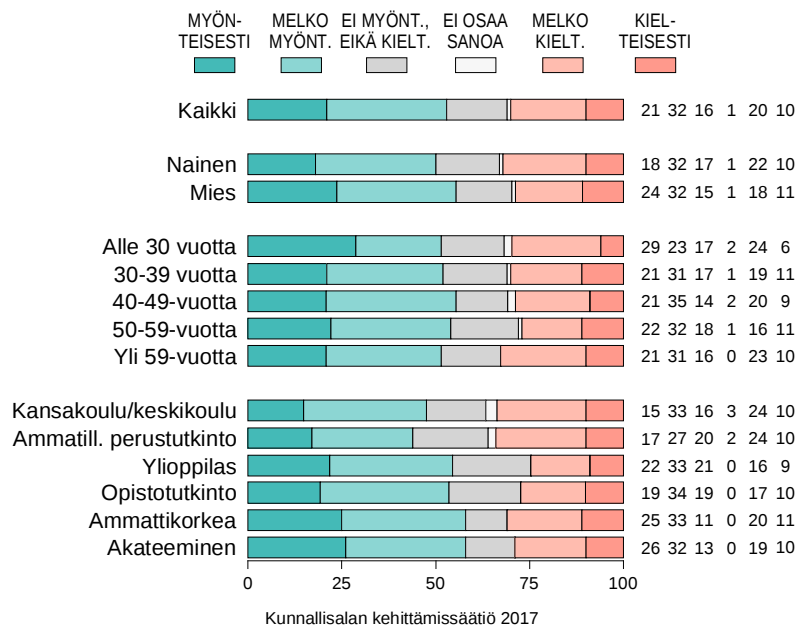
Kysely uusille valtuutetuille 2017

Kuvio 7m. MITEN SUHTAUTUU SIIHEN, ETTÄ JULKISESTI RAHOITETTUJA SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUJA VOIVAT JATKOS-
SA TARJOTA ASIAKKAALLE JULKISET, YKSITYISET JA KOL-
MANNEN SEKTORIN TOIMIJAT, KUTEN JÄRJESTÖT JA
SÄÄTIÖT (%).

Kysely uusille valtuutetuille 2017

Kuvio 7s. MITEN SUHTAUTUU SIIHEN, ETTÄ JULKISESTI RAHOITETTUJA SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUJA VOIVAT JATKOS-
SA TARJOTA ASIAKKAALLE JULKISET, YKSITYISET JA KOL-
MANNEN SEKTORIN TOIMIJAT, KUTEN JÄRJESTÖT JA
SÄÄTIÖT (%).

3 Kunnan ja maakunnan tuleva yhteistyö sekä maakuntien rahoitus

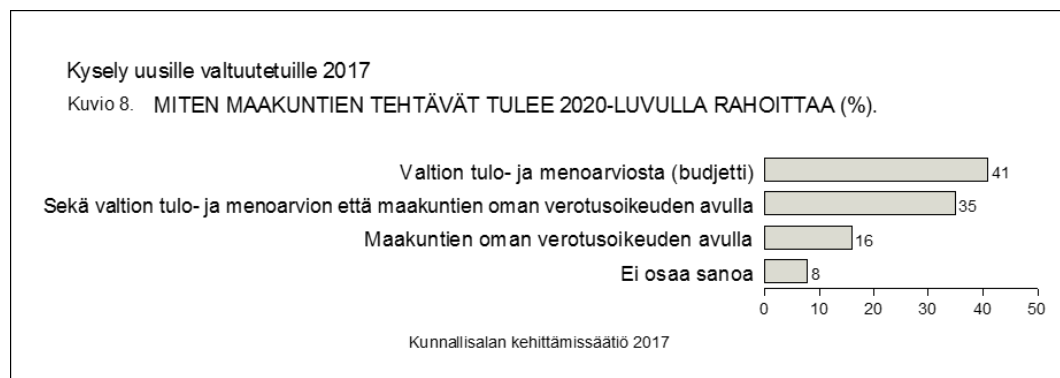
3.1 Puolet valtuutetuista kannattaa maakuntaveroa

Maakuntien aloittaessa 1.1.2020, niiden tehtävät rahoitetaan valtion tulo- ja menoarviosta. Valtioneuvosto valmistelee keskusteluun myös vaihtoehtoa, jossa maakuntien tehtäviä rahoitetaan suoraan maakuntien itsensä keräämällä maakuntaverolla. Omaa verotusoikeutta on pidetty myös eräänä mittarina maakuntien itsenäisyydelle.

Valtuutettujen niukka enemmistö (51 %) on sitä mieltä, että maakuntaveron on osa maakuntien tehtävien rahoittamista 2020-luvulla. Reilu kolmannes valtuutetuista (35 %) rahoittaisi maakuntia sekä valtion tulo- ja menoarvion, että maakuntien oman verotusoikeuden avulla. Joka kuudes (16 %) rahoittaisi maakuntien tulevat tehtävät pelkästään maakuntaverolla. Vastaavasti neljä kymmenestä (41 %) hoitaisi maakuntien rahoituksen pelkästään valtion tulo- ja menoarviosta. Lähes joka kymmenes (8 %) valtuutettu ei osannut sanoa kantaansa.

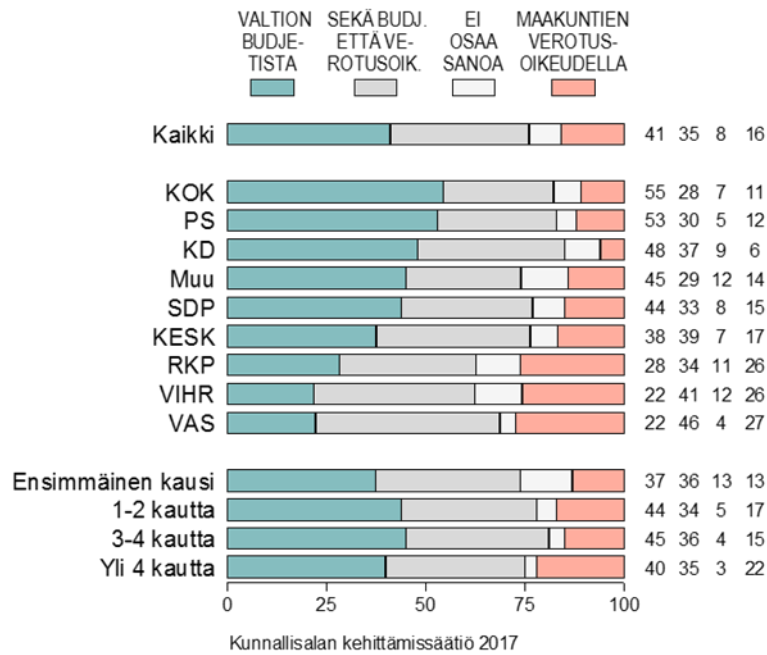
Vahvimmin maakuntaveron käyttöä osittain tai kokonaan (vaihtoehtoina valtion budjettirahoitus ja maakuntaveron tai pelkkä maakuntaveron) kannattivat vasemmistoliiton (73 %), vihreiden (66 %), RKP:n (60 %) ja keskustan (56 %) valtuutetut. Vahvin kannatus pelkän maakuntaveron käyttämiseen tehtävien rahoittamisessa oli vasemmistoliiton (27 %), vihreiden (26 %) ja RKP:n (26 %) valtuutettujen piirissä.

Voimakkaimmin pelkän valtion tulo- ja menoarvion käyttämistä maakuntien tehtävien rahoittamisessa kannattivat kokoomuksen (55 %) ja perussuomalaisen (53 %) valtuutetut. SDP:n valtuutettujen kannat jakaantuivat: vajaa puolet (48 %) käyttäisi maakuntaveron osana tai ainoana rahoituskanavana ja 44 prosenttia rahoittaisi maakuntia pelkästään valtion budjetin kautta.

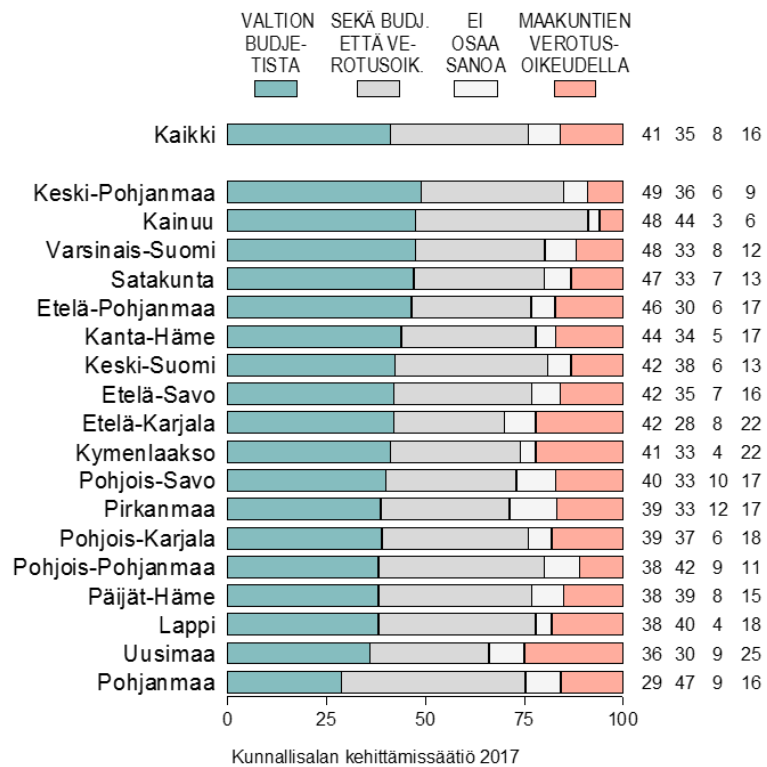
Kysely uusille valtuutetuille 2017

Kuvio 8p. MITEN MAAKUNTIEN TEHTÄVÄT TULEE 2020-LUVULLA RAHOITTAA (vastausvaihtoehdot täydellisinä, ks. teksti; %).

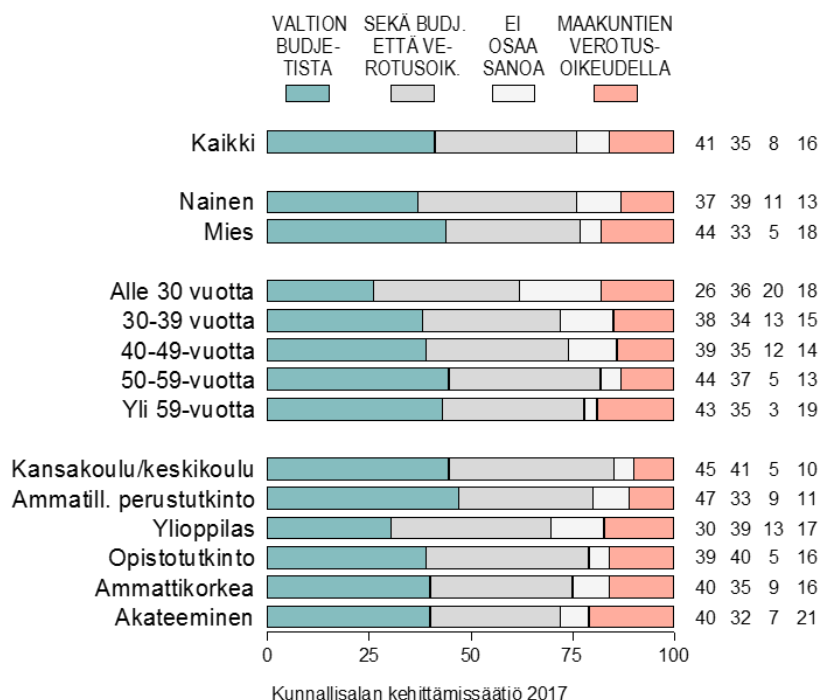
Kysely uusille valtuutetuille 2017

Kuvio 8m. MITEN MAAKUNTIEN TEHTÄVÄT TULEE 2020-LUVULLA RAHOITTAA (vastausvaihtoehdot täydellisinä, ks. teksti; %).

Kysely uusille valtuutetuille 2017

Kuvio 8s. MITEN MAAKUNTIEN TEHTÄVÄT TULEE 2020-LUVULLA RAHOITTAA (vastausvaihtoehdot täydellisinä, ks. teksti; %).

3.2 Valtuutetut: hyvinvointi, terveys ja elinvoima tärkeimmät kunnan ja maakunnan yhteistyöalueet

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on tärkein (95 % valtuutetuista pitää erittäin tai melko tärkeänä) kunnan ja maakunnan yhteistyöalue. Kakkosena tuli elinvoiman kehittäminen, jota piti tärkeänä yhdeksän kymmenestä (93 %) valtuutetusta. Kolmantena oli osallistuminen, demokratia ja asiakasosallisuus, jota piti tärkeänä yhteistyöalueena 83 prosenttia valtuutetuista. Seuraavana oli osaamisen, kulttuurin ja liikunnan edistäminen. Sitä piti tärkeänä kolme neljästä (74 %) valtuutetusta. Alueiden käytön suunnittelua, ohjausta ja kaavoitusta piti tärkeänä niin ikään kolme neljästä (73 %) valtuutetusta. Kiteyttäen voidaan todeta, että kaikki viisi kuntien ja maakuntien yhteistyöaluetta koettiin tärkeiksi.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on selvä ykkösaihe kaikkien puolueiden valtuutettujen mielestä kunnan ja maakunnan yhteistyössä. Kaikkien valtuutettujen enemmistö piti sitä jopa erittäin tärkeänä lähtien RKP:n valtuutettujen 56 prosentista ja päätyen vasemmistoliiton valtuutettujen 84 prosenttiin.

Maakunnittain tarkastellen vahvin kannatus hyvinvoinnilla ja terveydellä yhteisaiheena oli Kainuussa, jossa kaikki valtuutetut (100 % erittäin tai melko tärkeä), olivat tätä mieltä. Korkeat luvut olivat myös Etelä-Pohjanmaalla (98

%), Päijät-Hämeessä (97 %) ja Pohjois-Savossa (96 %). Keski-Pohjanmaallakin, jossa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tärkeys oli alhaisin, luku oli korkea, 85 % valtuutetuista piti sitä tärkeänä.

Kunnan ja maakunnan yhteistyötä elinvoiman kehittämisessä piti tärkeänä 93 prosenttia valtuutetuista. Keskustan valtuutetuista lähes kaikki (95 %) pitivät sitä erittäin (68 %) tai melko (27 %) tärkeänä. Kristillisdemokraattien valtuutettujen mielestä elinvoiman kehittämisen tärkeysluku (erittäin tai melko tärkeä) oli 96 prosenttia, SDP:n 94 prosenttia, kokoomuksen ja RKP:n 92 prosenttia, perussuomalaisten 91 prosenttia, vasemmistoliiton 90 prosenttia ja vihreiden 86 prosenttia.

Kaikissa maakunnissa Uttamaata (86 %) ja Pirkanmaata (88 %) lukuun ottamatta vähintään yhdeksän kymmenestä (yli 90 %) valtuutetusta näki kunnan ja maakunnan yhteistyön elinvoiman kehittämisessä erittäin tai melko tärkeänä. Kahdessa maakunnassa elinvoiman kehittämistä erittäin tai melko tärkeänä pitivät kaikki valtuutetut. 100 prosenttiin ylsivät Etelä-Karjala ja Pohjanmaa. Pohjois-Karjalassakin käytännössä lähes kaikille (98 %) elinvoiman kehittäminen yhteistyössä oli tärkeää.

Kahdeksan kymmenestä (83 %) valtuutetusta piti kuntien ja maakunnan yhteistyössä osallistumista, demokratiaa ja asiakasosallisuutta tärkeänä. Järjestys, jossa puolueiden valtuutetut pitivät sitä erittäin tai melko tärkeänä on seuraava: Vasemmistoliitto (91 %), SDP (89 %), kristillisdemokraatit (89 %), RKP (87 %), vihreät (85 %), keskusta (83 %) ja kokoomus (74 %).

Kaikista maakunnista erityisesti Pohjanmaalla teemaa pidettiin tärkeänä. Siellä lähes kaikki valtuutetut (96 %) pitivät sitä tärkeänä. Seuraavilla sijoilla olivat Etelä-Pohjanmaa (89 %) ja Etelä-Karjala (89 %). Vähiten painoa yhteistyössä osallistumiseen ja demokratiaan pitivät Keski-Pohjanmaan (79 %) ja Päijät-Hämeen (79 % valtuutetut.

Kolme neljästä (74 %) valtuutetusta näki osaamisen, kulttuurin ja liikunnan edistämisen kunnan ja maakunnan yhteistyössä erittäin tai melko tärkeänä. Naisille (90 %) ja nuorille, alle 30 -vuotialle (88 %) tämä oli muita tärkeämpää.

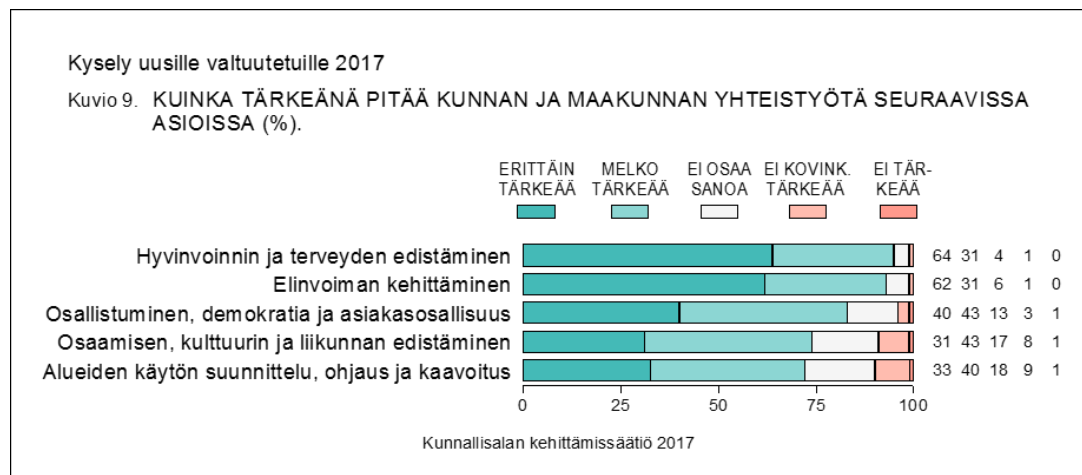
Vahvimmin näin näkivät vasemmistoliiton (84 %) ja vihreiden (80 %) valtuutetut. SDP:n (77 %), kristillisdemokraattien (77 %) ja keskustan (75 %), valtuutetuista kolme neljästä; RKP:n (69 %), kokoomuksen (68 %) valtuutetuista kaksi kolmesta (68 %); ja perussuomalaisten valtuutetuista reilu kuusi kymmenestä (63 %) piti osaamisen, kulttuurin ja liikunnan edistämistä yhteistyössä tärkeänä.

Maakunnista yhteistyötä kuntien ja maakuntien välillä osaamisessa korostivat erityisesti Etelä-Karjalan (86 %), Lapin (84%) ja Pohjois-Karjalan (83 %) valtuutetut. Vähiten sitä korostivat Uudenmaan (62 %), Kanta-Hämeen (64 %) ja Satakunnan (66 %) valtuutetut. Ikäluokista alle 30 -vuotiaat (85 %) valtuutetut korostivat osaamista ja kulttuuria.

Alueiden käytön suunnittelu, ohjaus ja kaavoitus on tärkeä kuntien ja maakunnan yhteistyöalue lähes kolmelle neljästä (73 %) valtuutetusta. Joka kymmenes (10 %) ei pidä sitä tärkeänä.

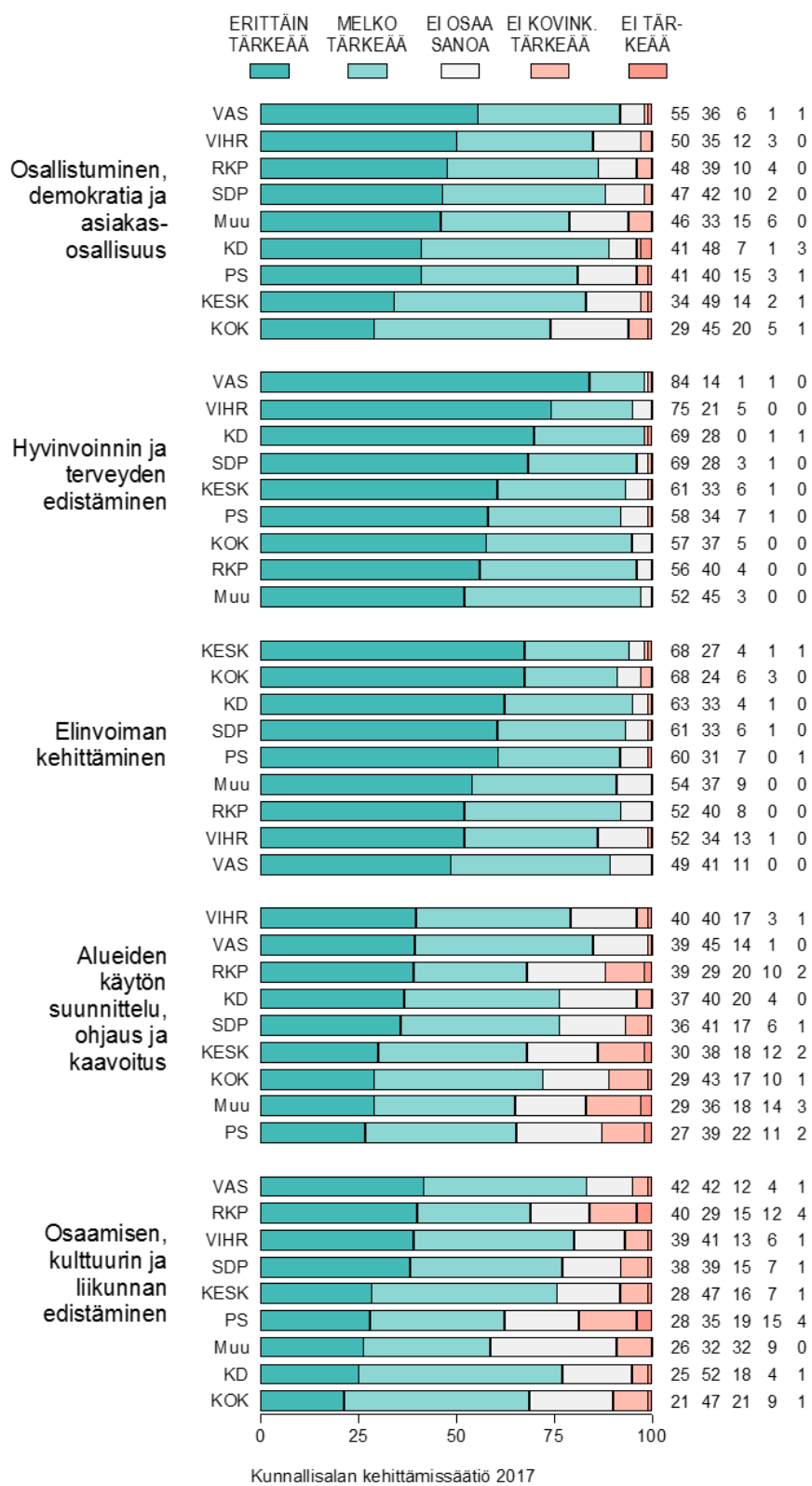
Poliittisista ryhmistä alueiden käytön suunnittelua piti tärkeimpänä vasemmistoliiton (84 % erittäin tai melko tärkeä) valtuutetut. Seuraavina tulivat vihreiden (80 %) ja SDP:n (78 %) valtuutetut. Vähiten kiinnostusta oli perussuomalaisten (66 %), keskustan (68 %) ja RKP:n (68 %) valtuutetuilla. Välimaastossa aihepiirin tärkeyden suhteen liikkuvat kokoomuksen (72 %) ja kristillisdemokraattien (77 %) valtuutetut.

Alueittain tarkastellen alueiden käytön suunnittelun tärkeys korostui valtuutettujen mielipiteissä kunnan ja maakunnan yhteistyöalueena Itä-Suomessa eli Pohjois-Karjalassa (85 %), Kymenlaaksossa (84 %) ja Etelä-Karjalassa (80 %). Vähiten tärkeyttä korostettiin lännessä eli Pirkanmaalla (65 %), Etelä-Pohjanmaalla (66 %) ja Satakunnassa (69 %). Yli 59 -vuotiaat (78 %) pitivät aihetta selvästi tärkeämpänä kuin 30-39 -vuotiaat (65 %) valtuutetut.

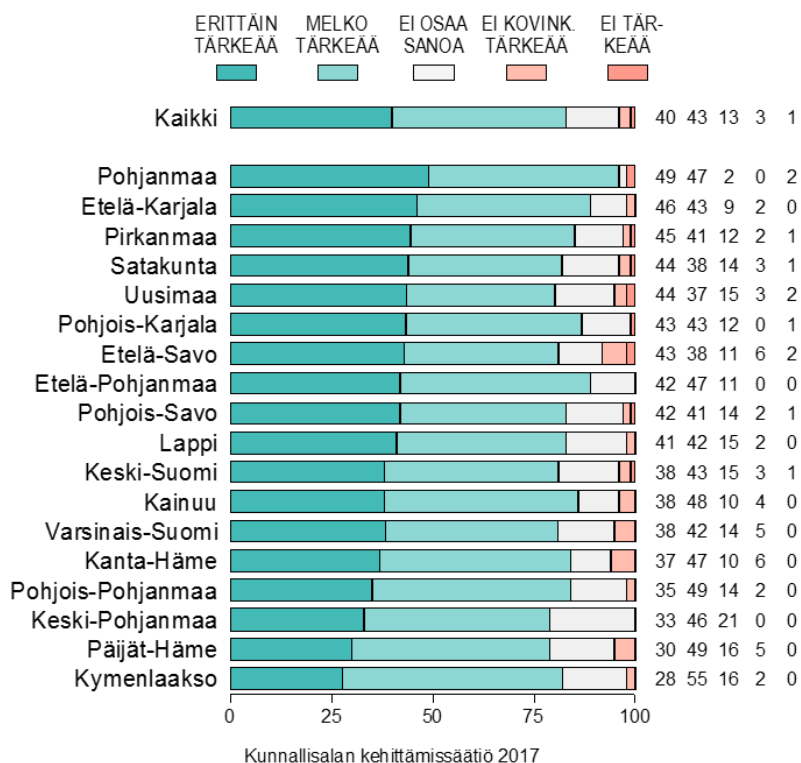
Kysely uusille valtuutetuille 2017

Kuvio 9e. KUINKA TÄRKEÄNÄ PITÄÄ KUNNAN JA MAAKUNNAN YHTEIS-
TYÖTÄ SEURAAVISSA ASIOISSA (%).

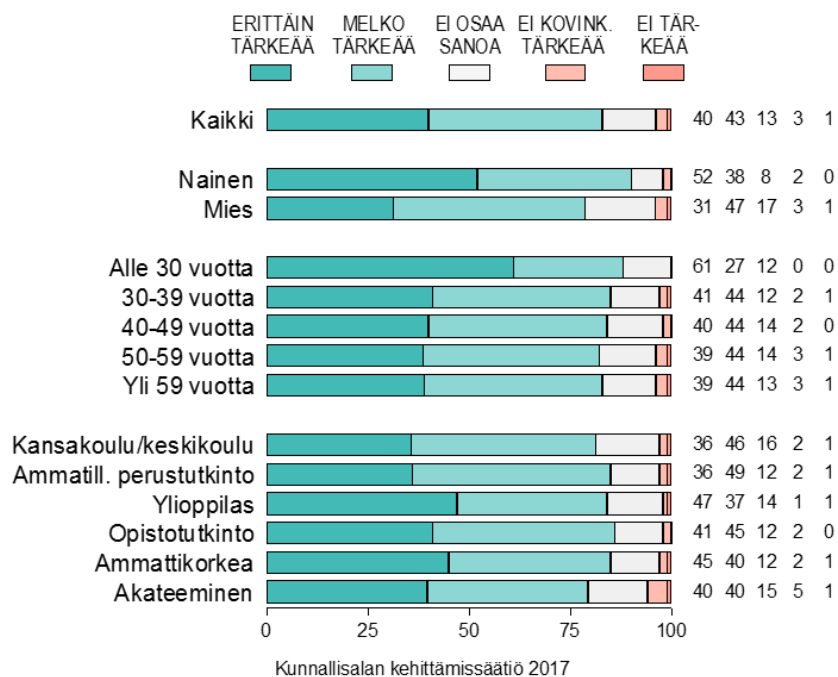
Kysely uusille valtuutetuille 2017

Kuvio 9-1m. KUNNAN JA MAAKUNNAN YHTEISTYÖN TÄRKEYS: OSALLISTUMINEN, DEMOKRATIA JA ASIAKASOSALLISUUS (%).

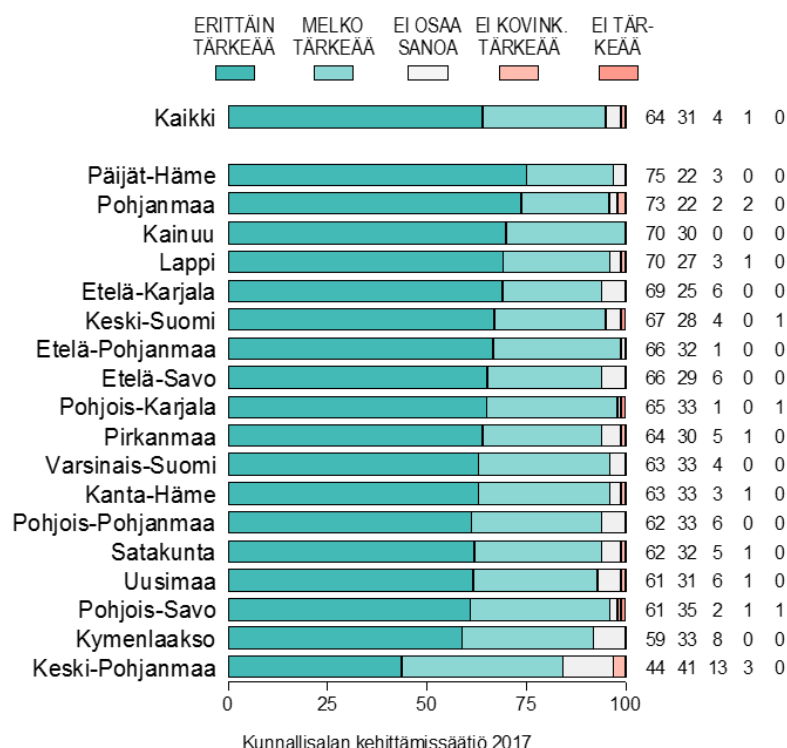
Kysely uusille valtuutetuille 2017

Kuvio 9-1s. KUNNAN JA MAAKUNNAN YHTEISTYÖN TÄRKEYS: OSALLISTUMINEN, DEMOKRATIA JA ASIAKASOSALLISUUS (%).

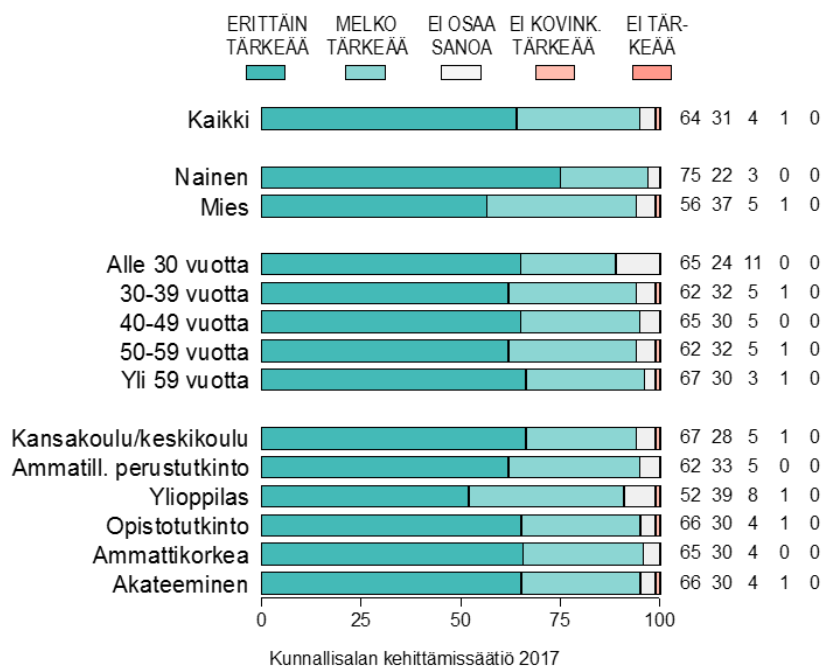
Kysely uusille valtuutetuille 2017

Kuvio 9-2m. KUNNAN JA MAAKUNNAN YHTEISTYÖN TÄRKEYS: HYVINVOINNIN JA TERVEYDEN EDISTÄMINEN (%).

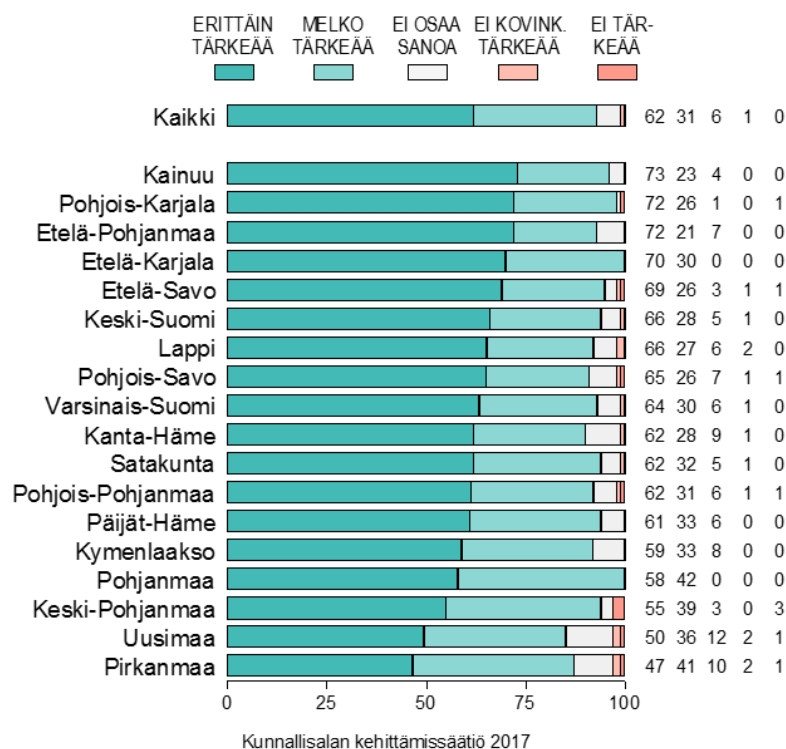
Kysely uusille valtuutetuille 2017

Kuvio 9-2s. KUNNAN JA MAAKUNNAN YHTEISTYÖN TÄRKEYS: HYVINVOINNIN JA TERVEYDEN EDISTÄMINEN (%).

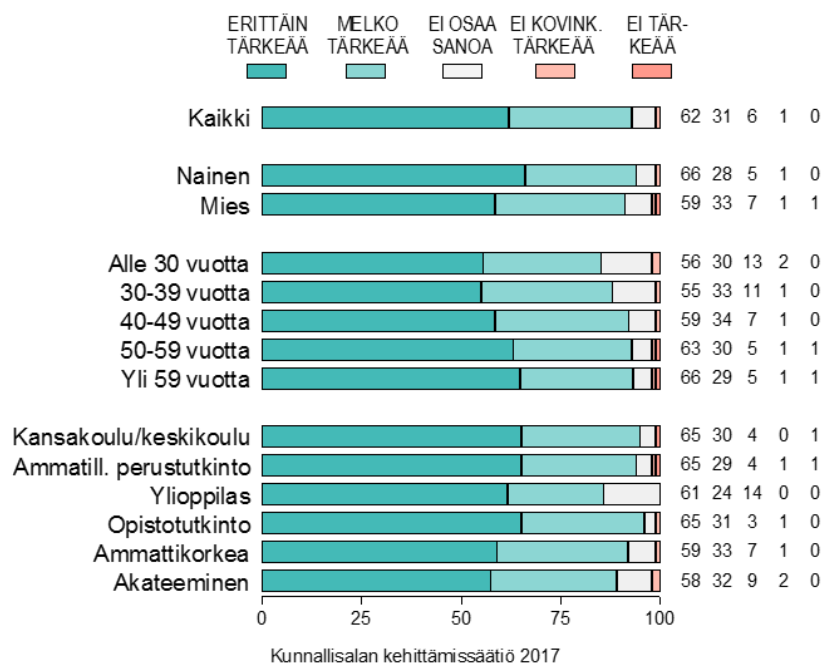
Kysely uusille valtuutetuille 2017

Kuvio 9-3m. KUNNAN JA MAAKUNNAN YHTEISTYÖN TÄRKEYS: ELINVOIMAN KEHITTÄMINEN (%).

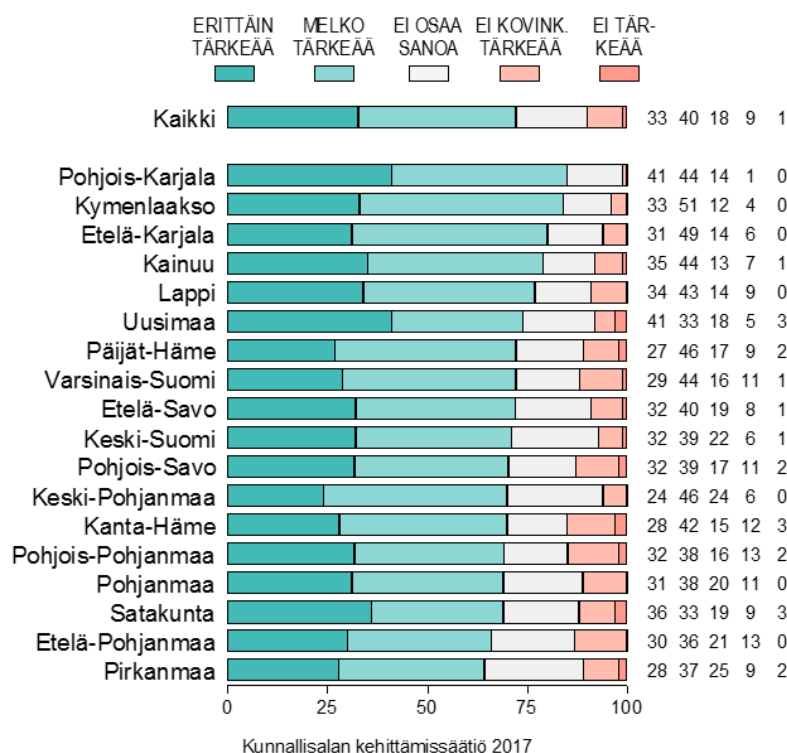
Kysely uusille valtuutetuille 2017

Kuvio 9-3s. KUNNAN JA MAAKUNNAN YHTEISTYÖN TÄRKEYS: ELINVOIMAN KEHITTÄMINEN (%).

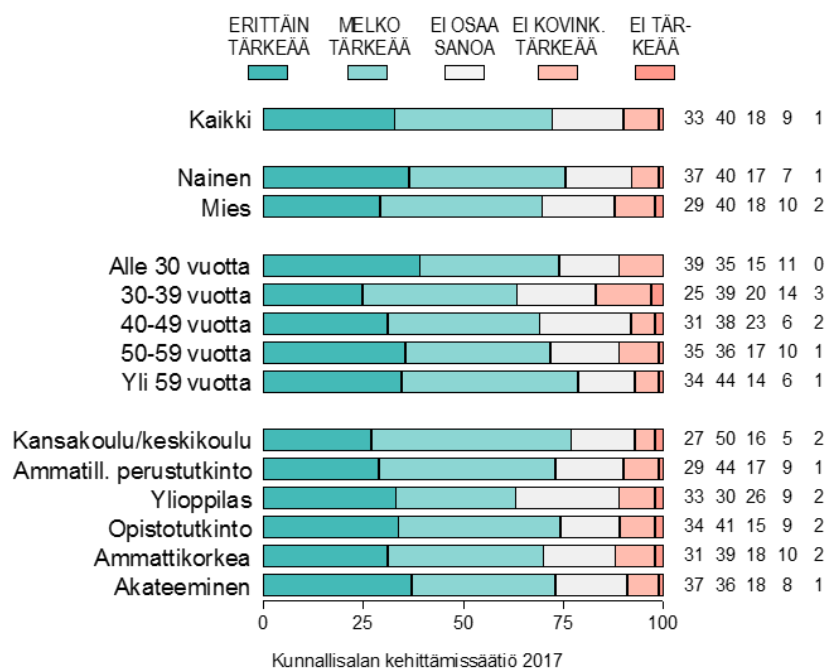
Kysely uusille valtuutetuille 2017

Kuvio 9-4m. KUNNAN JA MAAKUNNAN YHTEISTYÖN TÄRKEYS: ALUEIDEN KÄYTÖN SUUNNITTELU, OHJAUS JA KAAVOITUS (%).

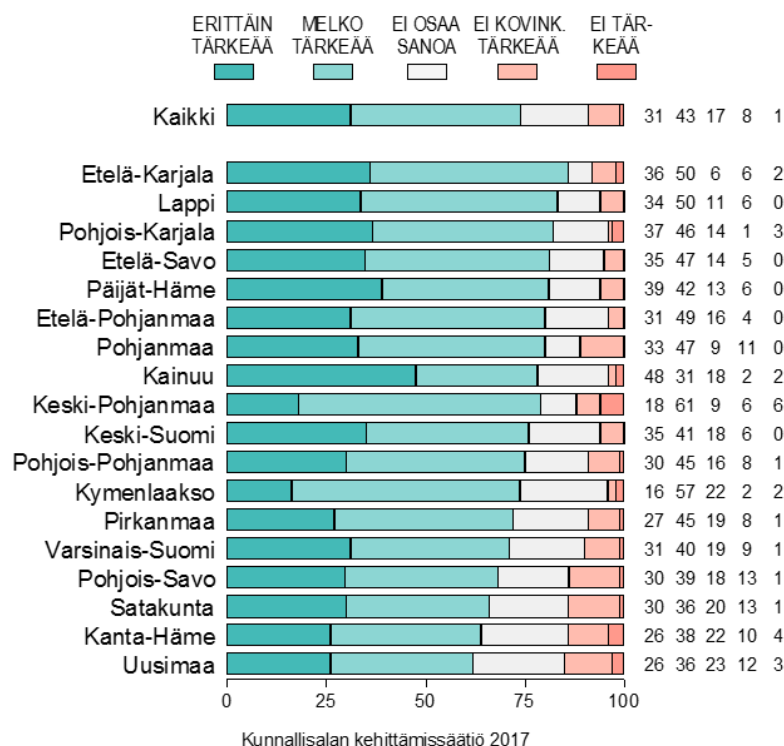
Kysely uusille valtuutetuille 2017

Kuvio 9-4s. KUNNAN JA MAAKUNNAN YHTEISTYÖN TÄRKEYS: ALUEIDEN KÄYTÖN SUUNNITTELU, OHJAUS JA KAAVOITUS (%).

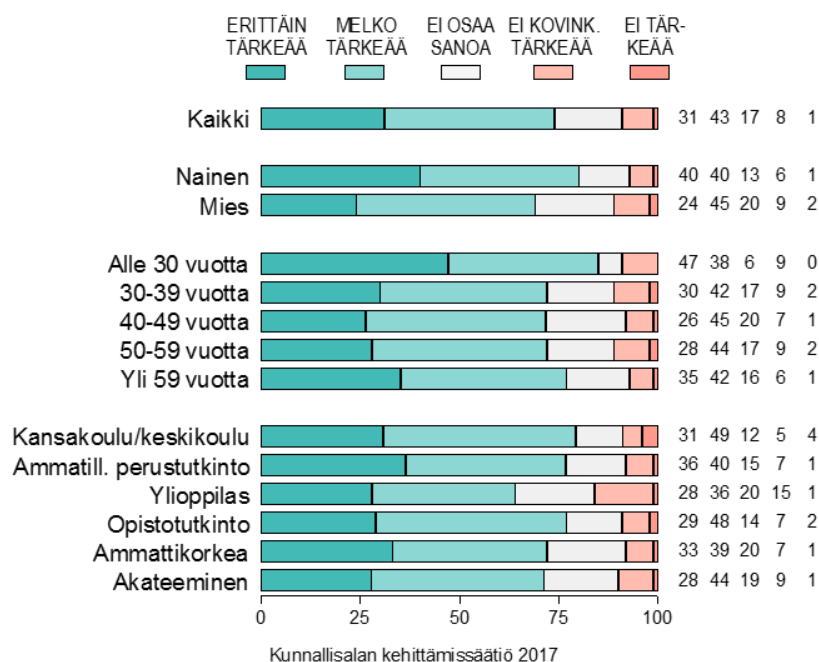
Kysely uusille valtuutetuille 2017

Kuvio 9-5m. KUNNAN JA MAAKUNNAN YHTEISTYÖN TÄRKEYS: OSAA-
MISEN, KULTTUURIN JA LIIKUNNAN EDISTÄMINEN (%).

Kysely uusille valtuutetuille 2017

Kuvio 9-5s. KUNNAN JA MAAKUNNAN YHTEISTYÖN TÄRKEYS: OSAA-
MISEN, KULTTUURIN JA LIIKUNNAN EDISTÄMINEN (%).

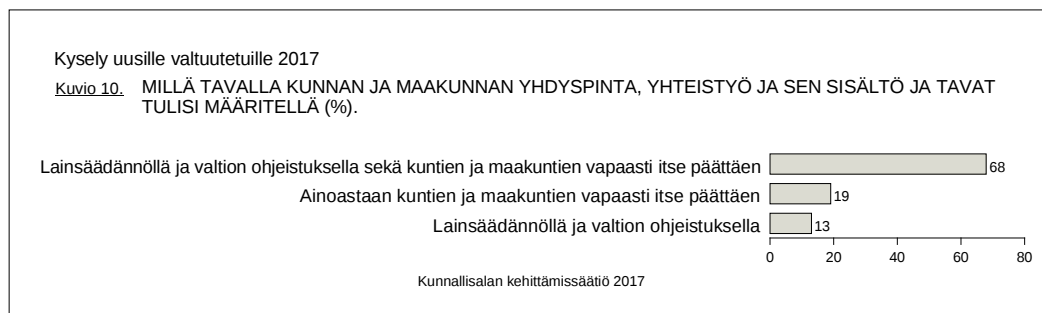

3.3 Valtuutetut: kuntien ja maakuntien yhteistyö hoidettava sekä lainsäädännöllä sekä että kuntien ja maakuntien itse vapaasti päättäen

Kaksi kolmesta valtuutetusta (68 %) oli sitä mieltä, että kunnan ja maakunnan yhdyspinta, yhteistyö ja sen sisältö ja tavat, tulisi määritellä lainsäädännöllä ja valtion ohjauksella, sekä kuntien ja maakuntien itse niin päättäen. Joka viiden valtuutettu (19 %) järjestäisi sen ilman valtion väliintuloa eli ainoastaan kuntien ja maakuntien vapaasti itse päättäen. Reilu kymmenes (13 %) haluaisi hoitaa kuntien ja maakuntien yhteistyön yksinomaan lainsäädännöllä ja valtion ohjeistuksella.

Puolueittain tarkastellen vahvimmin sekä lainsäädännön että kuntien ja maakuntien vapaan päätöksenteon yhdistelmää kannattivat vihreiden (84 %) valtuutetut. Kaikkien puolueiden valtuutettujen enemmistö oli tällä kannalla, vähiten perussuomalaisten (58 %). Yksinomaan lainsäädäntöön kuntien ja maakuntien suhteen määrittelyssä uskoivat eniten perussuomalaisten (19 %) ja vasemmistoliiton (19 %) valtuutetut.

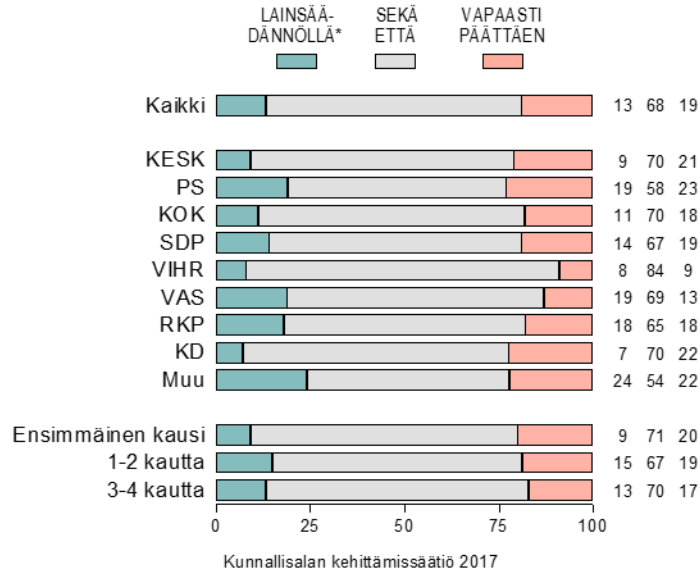
Perussuomalaisista valtuutetuista lähes joka neljäs (23 %) haluaisi järjestää kunnan ja maakunnan yhteyspinnan vapaasti niiden kesken päättäen. Kuntien ja maakunnan vapaan päätöksenteon kannalla (23-26 %) olivat vahvimmin ne alle 40 -vuotiaat, joilla ei ollut korkeakoulututkintoa.

Kysely uusille valtuutetuille 2017

Kuvio 10p.

MILLÄ TAVALLA KUNNAN JA MAAKUNNAN YHDYS-
PINTA, YHTEISTYÖ JA SEN SISÄLTÖ JA TAVAT TULI-
SI MÄÄRITELLÄ (%).

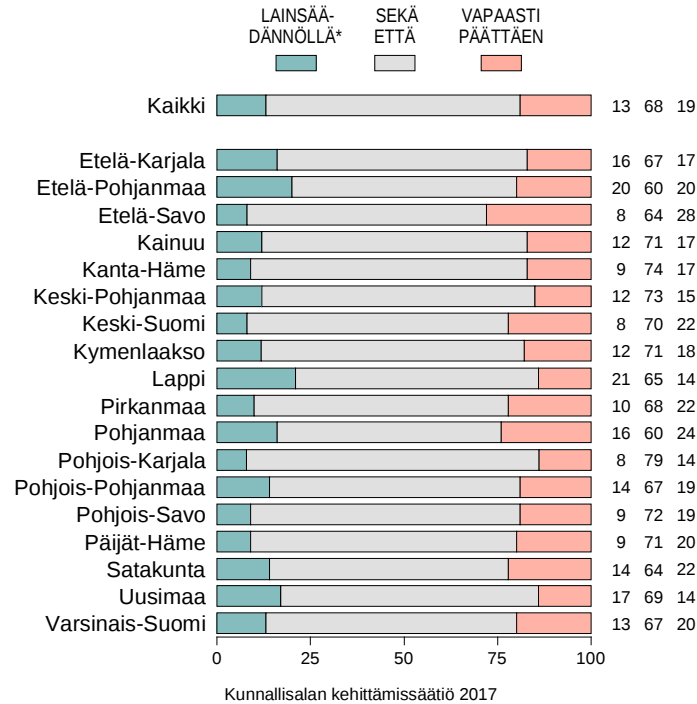

*Lainsäädännöllä ja valtion ohjeistuksella / Lainsäädännöllä ja valtion ohjeistuksella sekä kuntien ja maakuntien vapaasti itse päättäen / Ainoastaan kuntien ja maakuntien vapaasti itse päättäen.

Kysely uusille valtuutetuille 2017

Kuvio 10m.

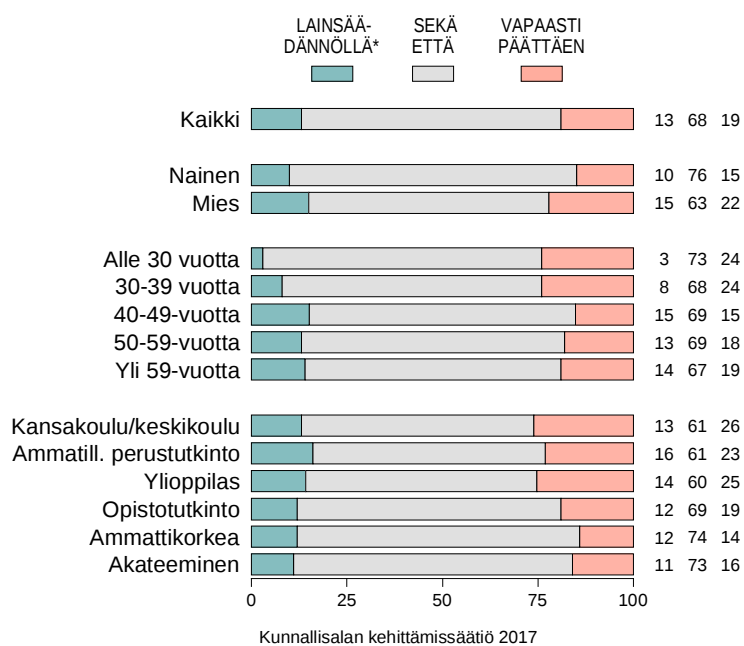
MILLÄ TAVALLA KUNNAN JA MAAKUNNAN YHDYS-
PINTA, YHTEISTYÖ JA SEN SISÄLTÖ JA TAVAT TULI-
SI MÄÄRITELLÄ (%).

*Lainsäädännöllä ja valtion ohjeistuksella / Lainsäädännöllä ja valtion ohjeistuksella sekä kuntien ja maakuntien vapaasti itse päättäen / Ainoastaan kuntien ja maakuntien vapaasti itse päättäen.

Kysely uusille valtuutetuille 2017

Kuvio 10s. MILLÄ TAVALLA KUNNAN JA MAAKUNNAN YHDYS-
PINTA, YHTEISTYÖ JA SEN SISÄLTÖ JA TAVAT TULI-
SI MÄÄRITELLÄ (%).

*Lainsäädännöllä ja valtion ohjeistuksella / Lainsäädännöllä ja valtion ohjeistuksella sekä kuntien ja maakuntien vapaasti itse päättäen / Ainoastaan kuntien ja maakuntien vapaasti itse päättäen.

4 Maakuntavaaleihin osallistuminen

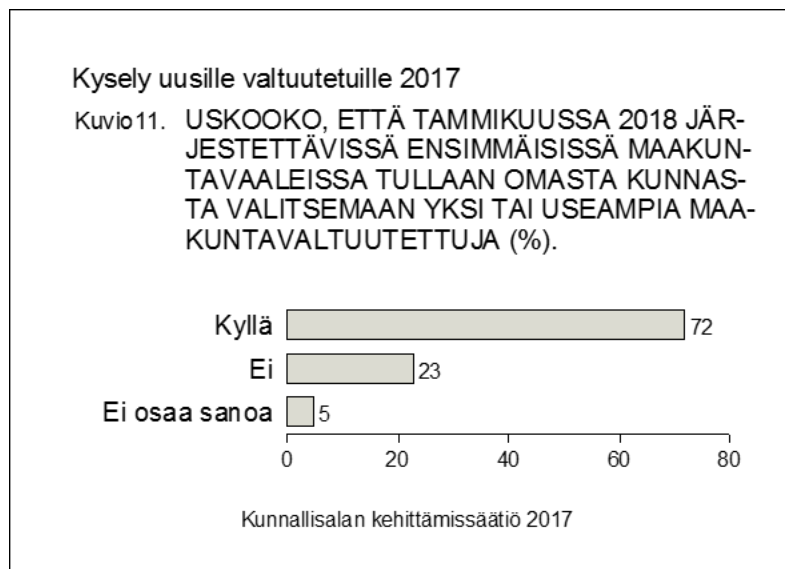
4.1 Seitsemän kymmenestä valtuutetusta uskoo, että omasta kunnasta saadaan maakuntavaltuutettu

Seitsemän kymmenestä valtuutetusta (72 %) uskoi, että oma kunta tulee saamaan vähintään yhden maakuntavaltuutetun ensi vuonna valittavaan maakuntavaltuustoon. Vajaa neljännes (23 %) valtuutetuista ei siihen usko.

Vahvinta usko oman kunnan edustukseen tulevissa maakuntavaltuustoissa oli kristillisdemokraattien (85 %), vasemmistoliiton (81 %) ja vihreiden (80 %) valtuutetuilla. Epäilevimpiä olivat RKP:n (58 %) valtuutetut, mutta heistä viidennes (21 %) ei osannut asiaan vielä sanoa.

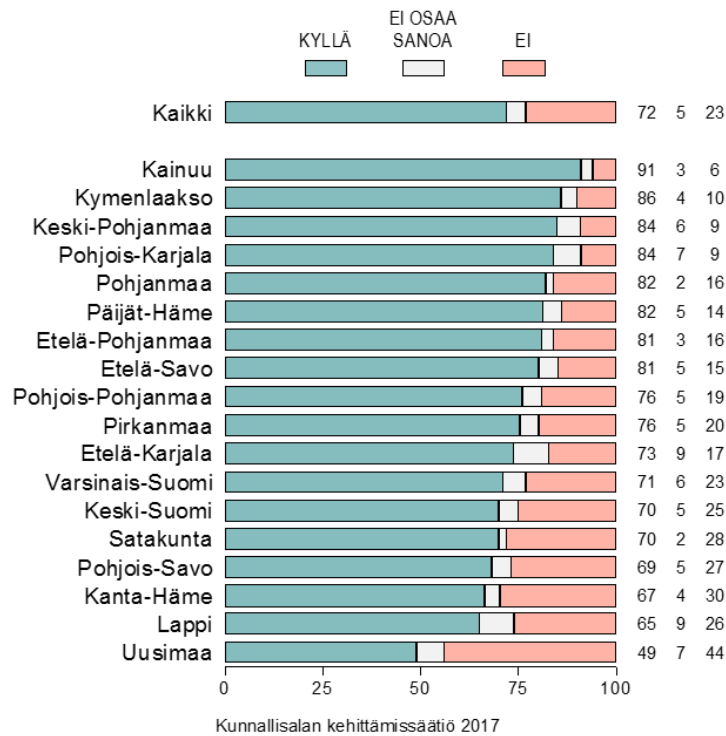
Keskustan valtuutetuista kolme neljästä (75 %), kokoomuksen (71 %), SDP:n (70 %) ja perussuomalaisten (68 %) uskoi oman kunnan edustukseen tulevassa maakuntavaltuustossa. Iällä, sukupuolella tai valtuustokausien määrällä ei ollut vaikutusta uskoon edustuksesta.

Vastauksiin lienee vaikuttanut maakunnan kuntien määrä. Mitä vähemmän maakunnassa, kuten Kainuussa, on kuntia, sitä todennäköisemmin voi arvioida oman kunnan saavan maakuntavaltuustopaikan.

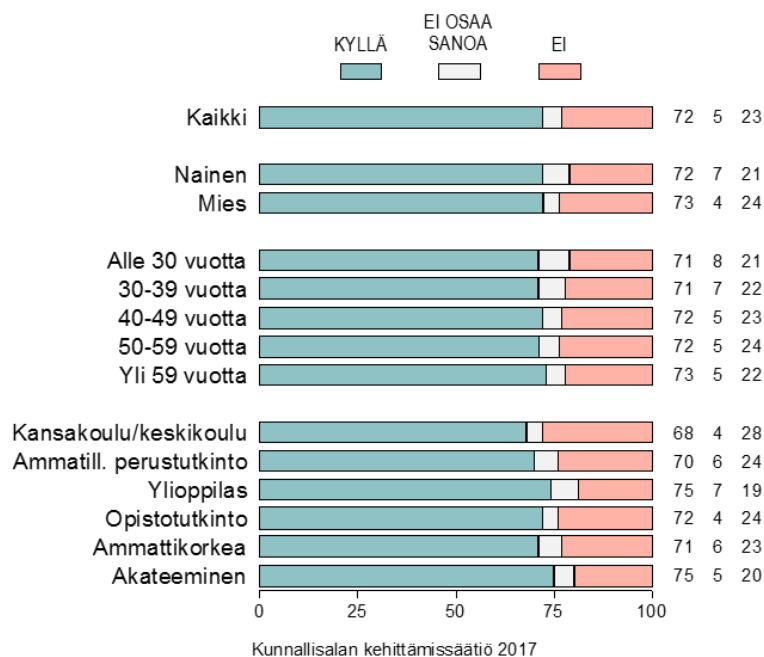
Kysely uusille valtuutetuille 2017

Kuvio 11m. USKOOKO, ETTÄ TAMMIKUUSSA 2018 JÄRJESTETTÄ-
VISSÄ ENSIMMÄISISSÄ MAAKUNTAVAALEISSA TUL-
LAAN OMASTA KUNNASTA VALITSEMAAN YKSI TAI
USEAMPIA MAAKUNTAVALTUUTETTUJA (%).

Kysely uusille valtuutetuille 2017

Kuvio 11s. USKOOKO ETTÄ TAMMIKUUSSA 2018 JÄRJESTETTÄ-
VISSÄ ENSIMMÄISISSÄ MAAKUNTAVAALEISSA TUL-
LAAN OMASTA KUNNASTA VALITSEMAAN YKSI TAI
USEAMPIA MAAKUNTAVALTUUTETTUJA (%).

4.2 Noin 2500 valtuutettua olisi lähdössä ehdokkaaksi maakuntavaaleihin – Vasemmistoliiton valtuutetut innokkaimpia

Maakuntavaalit tultaneen järjestämään lokakuussa 2018. Valtuutettuja valittaneen vähintään n. 1.200. Kyselyä tehtäessä touko-kesäkuun vaihteessa 2017 oletus oli, että maakuntavaalit olisivat tammikuussa 2018. Valtuutetuilta kysyttiin, aikovatko he lähteä ehdokkaaksi maakuntavaaleihin.

On todennäköistä, että suurin maakuntavaaleihin mukaan lähtevä ryhmä ovat kaupunkien ja kuntien valtuutetut. Sen vuoksi valtuutettujen kiinnostus ehdokkuuteen on yksi mittari arvioitaessa maakuntavaalien kiinnostavuutta.

Valtuutetuista vajaa kolmannes (28 %, joista 7 % varmasti ja 21 % todennäköisesti) asettunee ehdolle maakuntavaaleissa. Noin kolmannes (31 %) ei varmasti asetu ja niin ikään vajaa kolmannes (28 %) ei todennäköisesti asetu. 15 prosenttia vastanneista ei osannut vielä sanoa kantaansa.

Valtuustokausien määrä vaikutti halukkuuteen lähteä ehdokkaaksi. Mitä pidempään on istunut valtuustossa, sitä todennäköisemmin lähtee ehdokkaaksi. Ensimmäisen kauden valtuutetuista noin joka neljäs (24 %) lähtee varmasti tai todennäköisesti ehdolle. 3-4 kautta valtuustossa istuneista ehdolle olisi lähdössä joka kolmas (33 %).

Koulutustautalla olo hieman vaikutusta ehdokashalukkuuteen. Nihkeimmin ehdokkuuteen suhtautuivat kansa/keskikoulun käyneet (22 %) ja innokkaimmin akateemisen koulutuksen (32 %) saaneet. Miehet (30 %) olivat hieman naisia (26 %) kiinnostuneempia ehdokkuudesta.

Merkittävimmät erot ehdokkuushalukkuudessa selittyvät puolueustalla. Ylivertaisesti kiinnostuneimpia maakuntavalvuustoon pyrkimisestä ovat vasemmistoliiton valtuutetut. Heistä peräti lähes puolet (48 %) olisi lähdössä ehdolle ja vain 40 prosenttia ei ole ehdokkuudesta kiinnostunut. Nihkeimmässä päässä ovat keskustan valtuutetut. Heistä vain joka viides (21 %) on kiinnostunut ehdokkuudesta, ja peräti kaksi kolmesta (71 %) jo tässä vaiheessa arvioi, että ei lähde ehdolle.

Valtuutettujen kiinnostusjärjestys ehdokkuuteen puolueittain on seuraava: vasemmistoliitto (48 % varmasti tai todennäköisesti asettuu), kristillisdemokraatit (37 %), perussuomalaiset (32 %), kokoomus (31 %), SDP (28 %), vihreät (25 %), keskusta (21 %), muut (18 %) ja RKP (17 %).

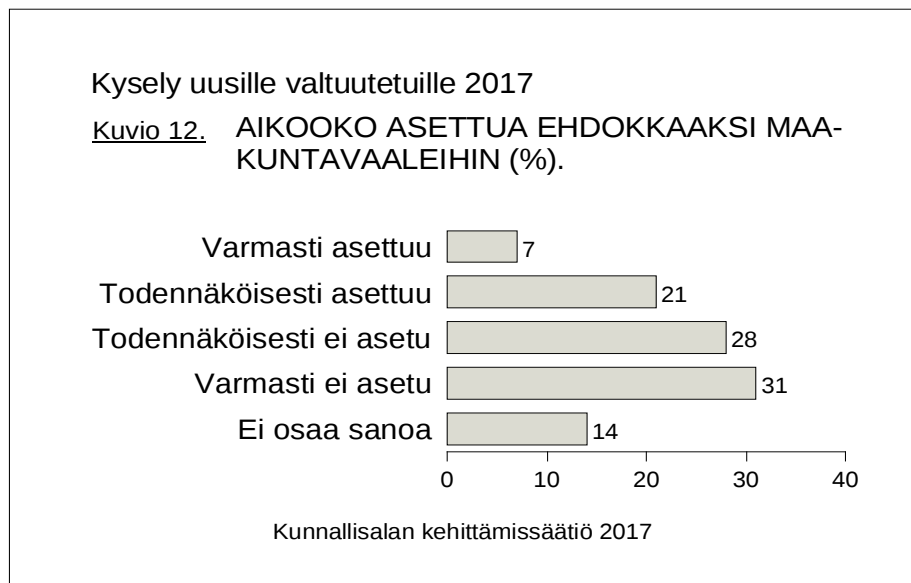
Kun em. prosenttiosuudet suhteutetaan jokaisen puolueen valtuutettujen nykymäärään, olisi ehdolle lähdössä 2.446 valtuutettua. Ehdolle lähtevien valtuutettujen määrät puolueittain olisivat seuraavat: keskusta 593 ehdokasta, SDP 475 ehdokasta, kokoomus 462 ehdokasta, vasemmistoliitto 316 ehdokasta, perussuomalaiset 246 ehdokasta, vihreät 134 ehdokasta, kristillisdemokraatit 117 ehdokasta, RKP 80 ehdokasta ja muut 43 ehdokasta.

Maakunnittain tarkastellen suurin kiinnostus ehdokkuuteen on Kainuussa, jossa puolet (49 %) valtuutetuista on lähdössä ehdolle. Kainuu on ainoa maakunta, jossa maakuntahallintoa on kokeiltu, joten se on lähtökohdiltaan tuttu valtuutetuille ja moni heistä on ollut jo ehdolla ja myös maakuntavaltuutettuna.

Kainuun jälkeen suurin kiinnostus ehdokkuuteen valtuutetuilla on Kymenlaaksossa (40 %), Satakunnassa (37 %), Päijät-Hämeessä (35 %), Keski-Pohjanmaalla (33 %), Pohjois-Savossa (33 %), ja Kanta-Hämeessä (31 %).

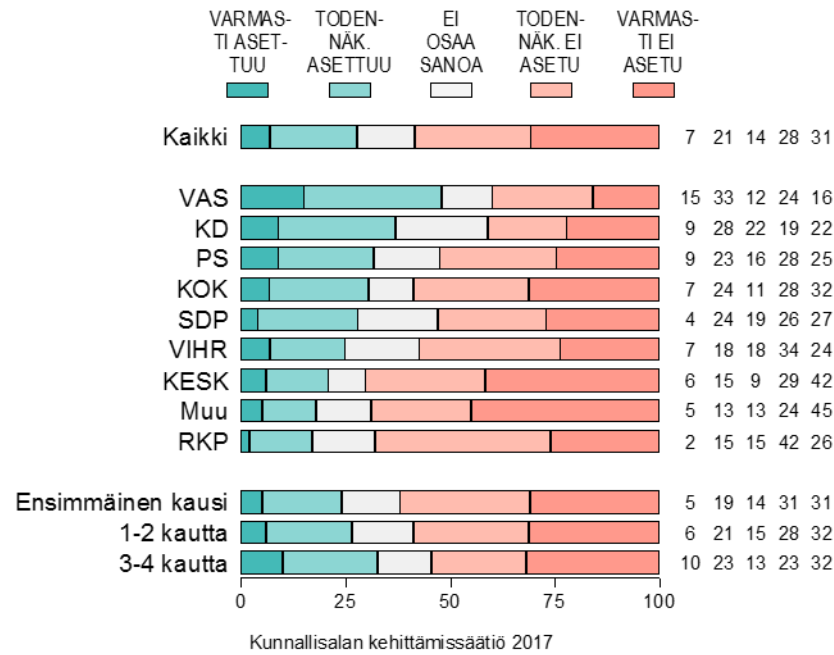
Vähäisintä kiinnostus ehdokkuuteen on Uudellamaalla (19 % varmasti tai todennäköisesti ei asetu), Pohjanmaalla (20 %), Varsinais-Suomessa (21 %) ja Lapissa (22 %). Näistä maakunnista Varsinais-Suomessa (70 %), Uudellamaalla (68 %) ja Lapissa (66 %) on suurin niiden valtuutettujen määrä, jotka jo nyt arvioivat, että eivät lähde ehdokkaaksi.

Kolmessa maakunnassa niiden valtuutettujen määrä, jotka vielä eivät osanneet sanoa kantaansa ehdokkuuteen, on vähintään viidennes. Maakunnat ovat Pohjanmaa (24 % ei osaa sanoa), Päijät-Häme (24 %) ja Etelä-Savo (20 %).

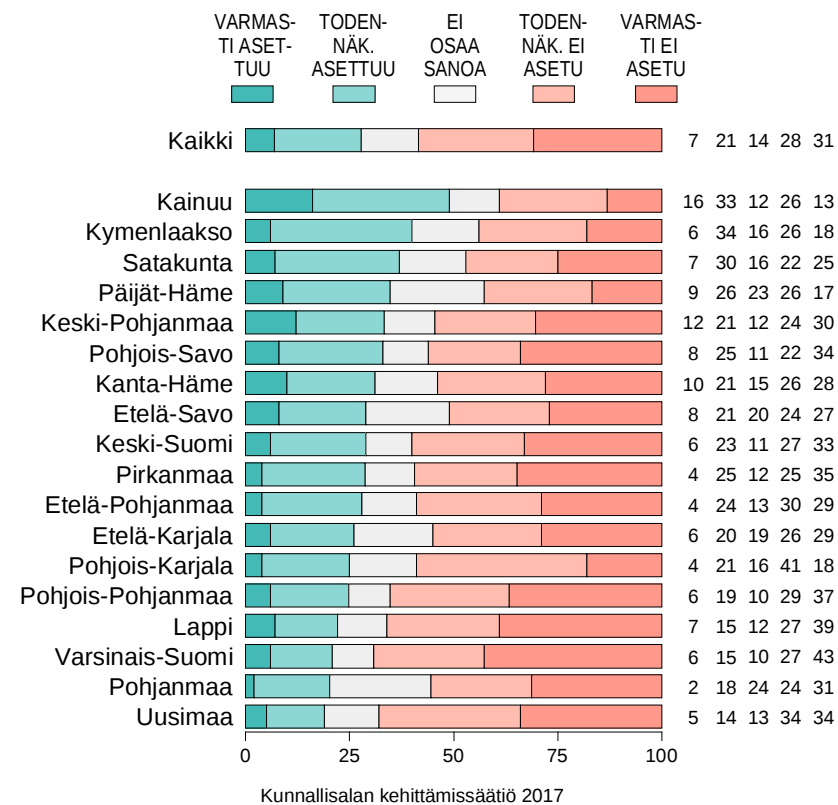
Kysely uusille valtuutetuille 2017

Kuvio 12p. AIKOOKO ASETTUA EHDOKKAAKSI MAAKUNTAVAALEIHIN (%).

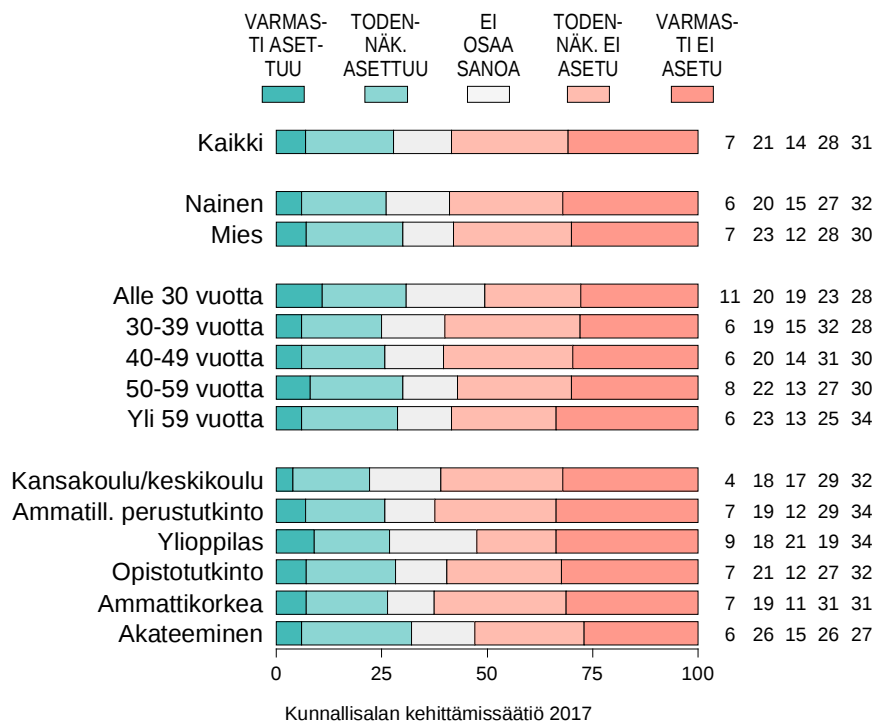
Kysely uusille valtuutetuille 2017

Kuvio 12m. AIKOOKO ASETTUA EHDOKKAAKSI MAAKUNTAVAALEIHIN (%).

Kysely uusille valtuutetuille 2017

Kuvio 12s. AIKOOKO ASETTUA EHDOKKAAKSI MAAKUNTAVAALEIHIN (%).

5 Kyselyn toteutus

KAKS – Kunnallissalan kehittämissäätiö teki sähköpostitse kyselytutkimuksen keväällä valituille uusille kaupunkien ja kuntien valtuutetuille. Kysely lähetettiin 7902 valtuutetulle 24.5-12.6.2017. Kyselyyn vastasi 1745 valtuutettua. Vastausprosentti on 22. Kaikista valtuutetuista (8999) vastausprosentti on 19. Vastanneet olivat edustava joukko suhteutettuna valtuutettujen kokonaismäärään maakunnittain ja puolueittain. RKP:n valtuutetuilla on pieni aliedustus. Kysely tehtiin suomenkielisenä. Tutkimuksen virhemarginaali on kaksi prosenttiyksikköä suuntaansa.

Kyselyyn vastanneista naisia oli 43 prosenttia ja miehiä 58 prosenttia.

Vastaajien ikäryhmäjakauma oli seuraava: yli 59 -vuotiaita 37 %, 50-59 -vuotiaita 24 %, 40-49 -vuotiaita 21 %, 30-39 -vuotiaita 14 % ja alle 30 -vuotiaita 4 %.

Koulutustausta oli seuraava: Ylempi akateeminen tutkinto 29 %, amk/ylempi opistoaste 17 %, opistoasteen ammatillinen tutkinto 19 %, ylioppilas 5 %, ammatillinen perustutkinto 22 % ja perus-/kansa-/keskikoulu 7 %.

Vastaajien kotikuntien asukasmäärät olivat seuraavat: yli 100.000 asukasta 6 %, 50.001-100.000 asukasta 8 %, 20.001-50.000 asukasta 21 %, 10.001-20.000 asukasta 17 %, 5.000-10.000 asukasta 25 % ja alle 5.000 asukasta 23 %.

Kuntavaaleissa 2017 valittujen valtuutettujen määrä maakunnittain, kyselyyn vastanneiden valtuutettujen määrä maakunnittain ja vastanneiden suhteellinen osuus ao. maakunnan valtuutetuista.

Maakunta	Valtuutettujen määrä (n) *	Vastanneet valtuutetut (n)	Vastanneiden suhteellinen osuus valtuutetuista (%)
Etelä-Karjala	261	65	25
Etelä-Pohjanmaa	499	71	14
Etelä-Savo	378	90	24
Kainuu	222	70	32
Kanta-Häme	357	82	23
Keski-Pohjanmaa	178	33	19
Keski-Suomi	629	118	19
Kymenlaakso	249	51	23
Lappi	491	105	21
Pirkanmaa	764	138	18
Pohjanmaa	469	46	10
Pohjois-Karjala	397	81	20
Pohjois-Pohjanmaa	834	148	18
Pohjois-Savo	512	104	20
Päijät-Häme	295	67	23
Satakunta	485	95	20
Uusimaa	1106	205	19
Varsinais-Suomi	873	176	20
YHTEENSÄ	8999	1745	19

*(Tilastokeskus, 2017)

Kuntavaaleissa 2017 valittujen valtuutettujen määrä puolueittain, kyselyyn vastanneiden valtuutettujen määrä puolueittain ja vastanneiden suhteellinen osuus ao. puolueen valtuutetuista.

Puolue	Valtuutettujen määrä (n) *	Vastanneet valtuutetut (n)	Vastanneiden suhteellinen osuus valtuutetuista (%)
Suomen Keskusta	2824	494	17
Perussuomalaiset	770	141	18
Kansallinen Kokoomus	1490	287	19
Suomen Sosialidemokraattinen Puolue	1697	373	22
Vihreä Liitto	534	107	20
Vasemmistoliitto	658	141	21
Suomen ruotsalainen kansanpuolue	471	54	11
Suomen Kristillisdemokraatit	316	81	26
Muu	239	67	28
YHTEENSÄ	8999	1745	19

*(Tilastokeskus, 2017)

Kunnallisan kehittämissäätiön Julkaisujen sarjassa ovat ilmestyneet

1 Sami Borg ja Sari Pikkala
KUNTAVAALITRENDIT (2017)

2 Toim. Soile Pohjonen & Marika Noso
KANSALAINEN KESKIÖÖN! NÄKÖKULMIA SOTE-UUDISTUKSEEN
(2017)

3 Markku Lehto
MIKSI HANKE EI ONNISTUNUT – VAI ONNISTUIKO SE? (2017)

4 Tapio Häyhtiö
OSALLISUUTTA SOTE-PALVELUIHIN PALVELUMUOTOILEIMALLA?
(2017)

5 Veera Värtinen
TUTKIJAT JA SOSIAALISEN MEDIAN KÄYTTÖ (2017)

6 Esko Hussi, Esa Mäkinieniemi ja Erkki Vauramo
IKÄÄNTYVÄ VÄESTÖ JA TOIMINTAKYVYN YLLÄPITO (2017)

7 Matti Wiberg (toim.)
FAKTAT JA POLITIIKKA (2017)

8 Antti Mykkänen
VALTUUTETUN ILMAPUNTARI - KUNNAT, MAAKUNNAT JA
YHTEISTYÖ (2017)

Antti Mykkänen

VALTUUTETUN ILMAPUNTARI - KUNNAT, MAAKUNNAT JA YHTEISTYÖ

Mikä on kuntien ja maakuntien tulevaisuus? Miten valtuutetut näkevät sote –uudistuksen? Miten se vaikuttaa omaan kuntaan? Mitkä ovat maakuntien tärkeimmät tehtävät? Miten kuntien ja maakuntien yhteistyö järjestetään? Tarvitaanko maakuntaveroa? Ketkä lähtevät ehdolle maakuntavaaleihin?

Kyselytutkimus kertoo keväällä 2017 valittujen kuntavaltuutettujen näkemyksistä ajankohtaisiin tulevaisuuden asioihin.